

TULEVAISUUDEN OPISKELIJA-ASUNTOLA

TEKIJÄ: Alexandra Shalaeva

Koulutusala: Kulttuuriala	
Suuntautumisvaihtoehto: Tila- ja kalustemuotoilu	
Koulutusohjelma: Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä(t): Alexandra Shalaeva	
Työn nimi: Tulevaisuuden opiskelija-asuntola	
Päiväys	20.11.2013
Sivumäärä/Liitteet	48
Ohjaaja(t): Heikki Nevalainen	
Toimeksiantaja /Yhteistyökumppani(t)	
Tiivistelmä	
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella opiskelija-asuntolakonsepti. Aihe kiinnosti, kun huomasin omasta sekä koulukavereiden kokemuksesta, että opiskelija-asumisessa on paljon parannettavaa. Suunnittelun perustana ovat opiskelijoiden tarpeet, joihin asuntolan tulisi vastata. Maailma on muuttunut nopeasti viime vuosina mm. tekniikan ja median kasvavan käytön ansiosta, sekä oppimisprosessit ovat muuttumassa, mikä antaa uuden näkökulman myös opiskelija-asumiseen.</p> <p>Tulevaisuuteen ja yhteiskunnan kehitykseen liittyvät vahvasti innovaatiot. Siksi suunnittelun fokuksessa ovat asuntolan yhteiset OIS-tilat (Open Innovation Space), joiden päätarkoitus on luoda puitteet luovalle työlle eri alojen opiskelijoiden vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Tämä konsepti on katse lähitulevaisuuteen. Sen pitäisi vastata nykymaailman vaatimuksiin, opiskelijoiden tarpeisiin ja sitä kautta parantaa heidän elämänlaatuaan.</p>	
Avainsanat: Opiskelija-asuntola, OIS, luova tila, ympäristöpsykologia	

Field of Study: Culture			
Degree Programme: Degree program in design			
Author(s): Alexandra Shalaeva			
Title of Thesis: Future student housing			
Date	20.11.2013	Pages/Appendices	48
Supervisor(s): Heikki Nevalainen			
Client Organisation /Partners			
<p>Abstract</p> <p>The aim of this thesis was to design a new concept for a student dormitory. I was interested in this subject when I noticed there were a lot of things which can be improved in student housing. The interior design of the student dormitory should be based on the needs of students. As the world is changing with new, captivating technology and media, along with evolving learning processes, it gives us a new perspective for student housing planning.</p> <p>The future and the development of entire societies are strongly linked to innovation. Therefore, the focus of this design was based on the common OIS (Open Innovation Space) premise, whose main purpose is to increase creativity by the cooperation of students who are studying in different fields. This concept and design is a glimpse into the near future. The dormitory should respond to the demands of the modern world, the students' needs and thereby improve their quality of life.</p> <p>Keywords: Student housing, Open Innovation Space, Environmental psychology</p>			

Tulevaisuuden opiskelija-asuntola

Sisältö

1 Johdanto	1
2 Opiskelijoiden elämä nykyään ja tulevaisuudessa	3
2.1 Opiskelijoiden aktiviteettja	4
2.2 Nuorten tulevaisuuden asumiseen liittyviä toiveita	5
2.3 Tulevaisuuden opiskelu	6
3 Ympäristöpsykologia tilasuunnittelussa. Yksityisyys ja yhteisyys	7
4 Asuntolan ulkoarkkitehtuuri ja sijainti	10
4.1 Wau – arkkitehtuuri	11
4.2 Asuntolan sijainti	13
4.3 Ulkoarkkitehtuurin ideointi	14
5 Yksityiset tilat	15
5.1 Suunnittelun lähtökohdat	16
5.2 Pohjaratkaisut	17

6 Yhteiset OIS-tilat	18
6.1 OIS-tiloista luovat tilat	19
6.1.1 Värisuunnittelu	20
6.1.2 Luonto	21
6.1.3 Elämyksellisyys	22
6.2 Medici-ilmiö	23
6.3 Vuorovaikutuksen lisääminen OIS tiloissa	26
6.4 Tilojen suunnittelu	28
6.4.1 Relax	28
6.4.2 Work	32
6.4.3 Play	37
6.4.4 Eat	41
7 Päättäntä	44
Lähteet	45

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on suunnitella tulevaisuuden opiskelija-asuntola Kuopioon. Opiskelija-asumisessa kaikki ei näytä olevan täydellistä. "Joka kolmannen opiskelijan on vaikea löytää asuntoa. Kyselyiden mukaan suurimpia haasteita asunnon löytymisessä ovat korkea vuokra, vapaiden ja sopivien asuntojen vähäisyys sekä asuntojen huono sijainti suhteessa opiskelupaikkaan." (Kysely: Joka kolmannen opiskelijan vaikea löytää asuntoa)

Aihe kiinnosti, kun huomasin, miten vähän opiskelija-asuntoloiden suunnittelussa kiinnitetään huomiota käyttäjälähtisyyteen, tilojen toimivuuteen ja viihtyvyyteen - opiskelijoille tarjoamat tilat ovat usein epäkäytännöllisiä, ulkonäöltään neutraaleja, eivätkä edistä opiskelijoiden vuorovaikutusta. Myös opiskelun perinteinen malli muuttuu kasvaavan tietotekniikan ja sosiaalisen median käytön ansiosta, mikä luonnollisesti heijastuu myös opiskelijoiden asumiseen ja asumisratkaisuihin sekä nykyisin että tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön tavoite on elämyksellisen, luovuutta vapauttavan asuntolan suunnittelu, jossa yksityinen ja yhteinen elämä ovat tilasuunnittelun avulla tasapainossa ja

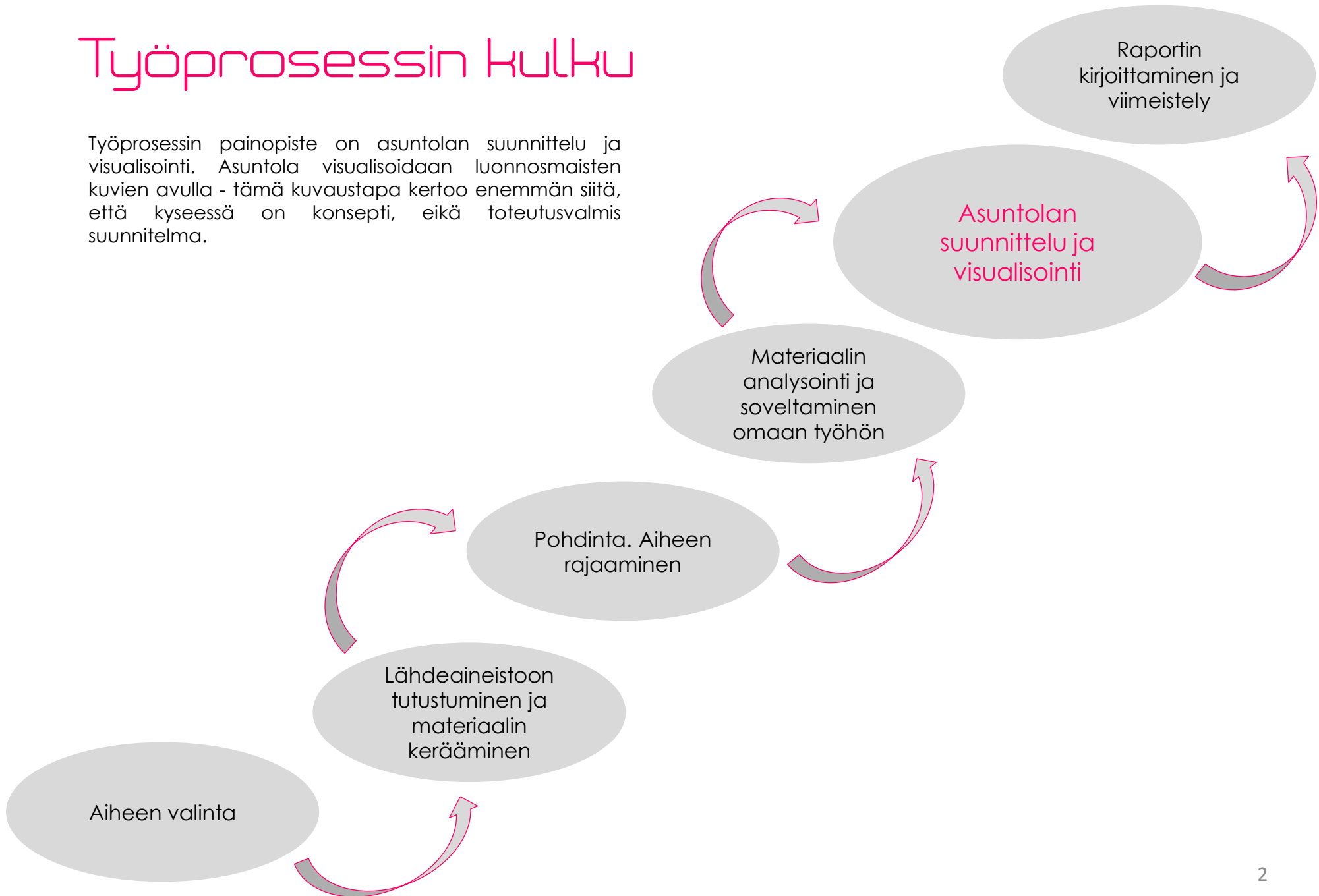
myös opiskelijoiden tarpeet on otettu huomioon. Konseptiin kuuluu ulkoarkkitehtuurin hahmottelu sekä julkisten ja yksityisten tilojen suunnittelu. Tässä opinnäytetyössä keskityn enemmän yhteisten tilojen suunnitteluun.

Miksi haluaisin suunnitella asuntolasta luovan tilan? Koska opiskelupenkiltä siirrytään maailmaan, jossa innovatiivinen yrittäminen ja ylipäättään yhteisö on mielestäni nykypäivänä paljon kilpailukykyisempi ja vaatii siis myös ympäristöltään enemmän. Innovaatioasiantuntijan Johanssonin mukaan tiedealojen välimaastot ovat hedelmällisiä innovaatiopaikkoja, joissa saadaan uusia oivalluksia ja näkemyksiä (Johansson 2005, 244). Siksi asuntolan suunnittelun fokukseen otin yhteiset tilat, jossa "törmäytetään" eri alojen opiskelijoita. Näitä tiloja nimetään OIS-tiloiksi (Open Innovation Space).

Asuntolasta on tarkoitus suunnitella rento, viihtyisä ja innostava ympäristö, joka mahdollistaa nuorten monipuolisen kehittymisen. Vaikka projekti on täysin konseptuaalinen, siitä voisi olla myös hyötyä esim. opiskelija-asuntojen vuokrayritykselle Kuopakselle.

Työprosessin kulku

Työprosessin painopiste on asuntolan suunnittelu ja visualisointi. Asuntola visualisoidaan luonnosmaisten kuvien avulla - tämä kuvaustapa kertoo enemmän siitä, että kyseessä on konsepti, eikä toteutusvalmis suunnitelma.

2 Opiskelijoiden elämä nykyään ja tulevaisuudessa

Tilasuunnittelu on yksi välineistä, joka mahdollistaa luomaan sellaisia ympäristöjä, jotka sopivat täydellisesti tilojen käyttötarkitukseen ja palvelevat ihmisten erilaisia tarpeita parhaalla mahdollisella tavalla. Ja ennen opiskelija-asuntolan suunnittelua on syytä selvittää tilan käyttäjien eli opiskelijoiden tarpeita ja aktiviteetteja, joihin asuntolan pitää vastata. Opiskelijan arkielämä on täynnä kaikkea:

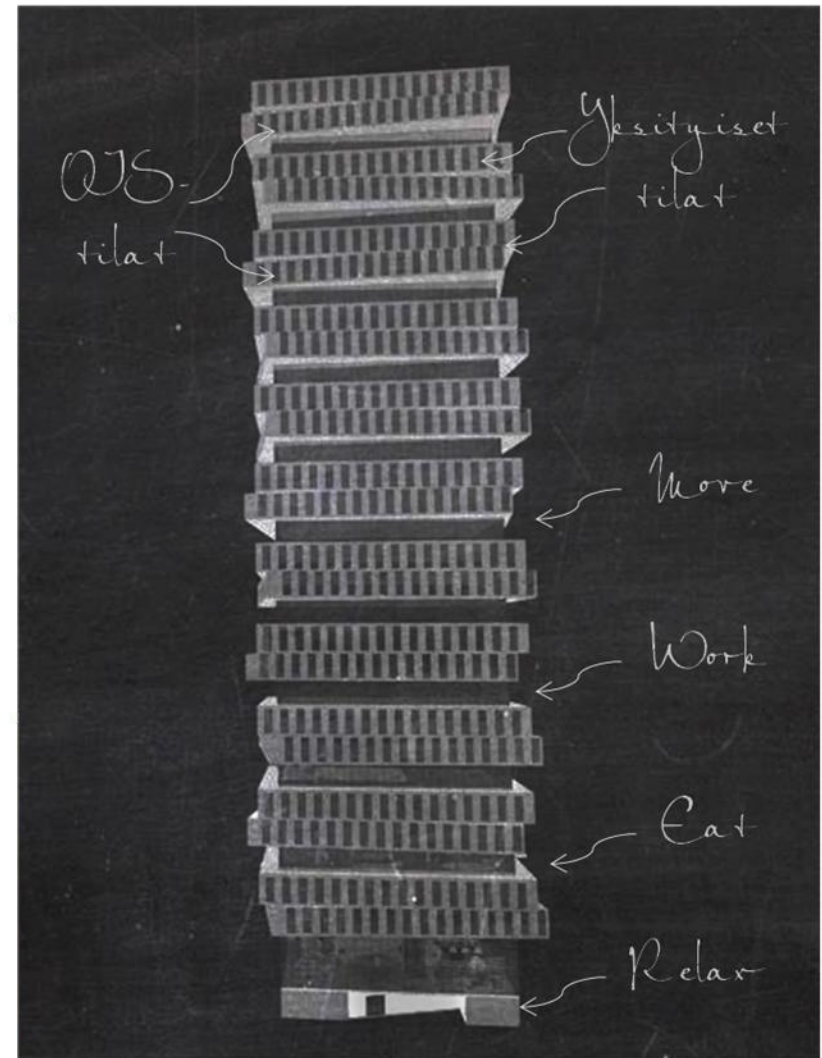
Facebook musiikki toimeentulo harrastukset
elämänilo kurssit shoppailut terveys yhteistyö
bloggaaminen opiskelijan arki projektit
nukkuminen liikunta ajanhallinta ystävät
työharjoittelu lepo asuminen hengailu
kahvittelu opiskelu ruoanlaitto ihmissuhteet

2.1 Opiskelijoiden aktiviteetteja

Koska uuden asuntolakonseptin tavoite on tehdä opiskelijan arkielämä sujuvaksi ja hauskaksi tukemalla opiskelijoiden vuorovaikutusta, yhteistyötä ja aktivoimalla vapaa-ajan toimintaa, asuntolan tilat ovat suunniteltu palvelemaan seuraavia opiskelijoiden tarpeita ja aktiviteetteja:

Kuva 1.

2.2 Nuorten tulevaisuuden asumiseen liittyviä toiveita

NCC:n 15/30 Research tutkimuksessa tehtiin nuorille aikuisille haastattelu, jossa selvitetään heidän tulevaisuuden asumiseen liittyviä toiveita ja ajatuksia kuten esimerkiksi:

"Energiatehokkuus on asia, mihin olisin halunnut kiinnittää huomiota. Myös yhteisöllinen asuminen kiinnostaa – olisi kivaa asua tuttujen tai sellaisten ihmisten kanssa, jotka jakaa samanlaisen arvomaailman, rakentaa yhteisen kerrostaloasunnon missä voi vaikuttaa energiaratkaisuihin ja vaikka rakennuttaa sinne jonkun kasvimaan talon katolle, missä voi itse kasvattaa yrttejä ja vihanneksia."

- "Olisi kivaa, jos talossa olisi mahdollisuus itse tuottaa luomuruokaa, esimerkiksi yhteinen tila, jossa voi kasvattaa vihannekset tai paikka omassa asunnossa, esim. kaappi keittiössä, jossa voi kasvattaa itselleen salaatteja."

- "Tärkeätä on, että läheltä löytyy luontoa ja rauhaa."
(Asumisen tulevaisuus 2012)

Kuten huomaa, yhteisöllinen asuminen kiinnostaa nuoria kuten myös ekologisuus, luonnon läheisyys ja mahdollisuus kasvattaa itselleen ruokaa.

Vielä yksi iso tekijä, joka pitää ottaa huomioon asuntolan suunnittelussa, on maailman digitaalistuminen. Tulevaisuuden asumiseen teknologian kasvava rooli tulee heijastumaan myös erilaisten älykotien liittyvien ratkaisujen kautta

Informaation määrän lisääntyminen ja sähköistyminen on toisaalta aiheuttanut vastareaktion myös asumisessa. Monien asukkaiden mielestä tulevaisuuden asunnoissa pitäisi olla ja itse asiassa jo tällä hetkellä on, keittiön ja makuuhuoneiden lisäksi niin kutsuttu "Hiljainen huone", jossa voidaan irrottautua arjen kiireestä ja tehokkuudesta sekä sähköistyvästä maailmasta. (Asumisen tulevaisuus 2012)

2.3 Tulevaisuuden opiskelu

Tietotekniikan ja sosiaalisen median kasvava käyttö on tietysti muuttunut myös opiskelijoiden elämän ja itse oppimisprosessin. Professori Kirsti Lonkan mielestä oppimiskäsitykset ovat muuttuneet, teknologia on mullistunut ja työelämä vaatii aivan toisenlaisia taitoja kuin esimerkiksi 50 vuotta sitten (Nousiainen 2013). Enää ei pärjää pelkällä vanhalla kaavalla: opiskelija lukee, suorittaa tentin ja sen jälkeen usein unohtaa oppimansa. Tämä malli ei toimi mm. siksi, koska informaation määrä kasvaa eksponentiaalisesti - se kaksinkertaistuu joka vuosi. Tämä tekee perinteisestä oppimisesta riittämättömän ja johtaa siihen, että ihmisten on pakko ulkoistaa osaa muististaan. Tulevaisuudessa opiskelijan on osattava ajatella ja oppia jatkuvasti uutta, työskentelemään yhdessä muiden kanssa, hallitsemaan tietotekniikkaa, lukemaan mediaa kriittisesti sekä olemaan aktiivinen kansalainen, joka luo uutta tietoa ja uusia käytäntöjä jatkuvasti. (Asumisen tulevaisuus 2012; Lonka 2010)

Lonka nimeää 1990-luvulla syntyneitä digikansalaisiksi, joiden aivot ovat muovautuneet yhdessä teknologian kanssa ja niille uusien laitteiden käyttö on helppoa ja luonnollista. Niin miksi tietotekniikka ei käyttäisi hyväksi myös

oppimisprosessissa (esimerkiksi oppimisperlejä)? Se soveltuisi Longan mukaan erityisen hyvin yhteisöllisen oppimisen välineeksi, mutta sitä käytetään siihen vielä hyvin vähän. (Lonka 2010; Nousiainen 2013)

Oppimisprosessinmuutos näkyy myös virtuaaliopetuksen kasvussa. Tutkimukset ovat osoittaneet, että virtuaalinen opiskeluympäristö on lisännyt opiskelijoiden oppimismotivaatiota sekä parantanut suoritustaitoa (Rasi ja Saarela 2011,10). Totta kai lähiopetusta myös tarvitaan, koska kasvotusten me viestimme niin paljon enemmän ja vuorovaikutus on oppimisessa kaikkein tärkeintä (Rinne 2012). Virtuaalinen opiskelu kasvaa ja kehittyy tulevaisuudessa kuitenkin merkittävästi ja antaa digisukupolvelle uusia oppimismahdollisuuksia.

Tämän perusteella tulevaisuuden opiskelija-asuntola voisi olla myös fyysinen paikka virtuaaliopetusta varten: asuntolaan voidaan suunnitella etäopiskelu-, videoneuvottelu- ja verkko-opiskelutiloja.

3 Ympäristöpsykologia tilasuunnittelussa

Opiskeluvaiheessa monille opiskelija-asunto on usein väliaikainen koti, mutta sen rooli on kuitenkin todella tärkeä. Pystymme vaikuttamaan fyysiseen ympäristöön muokkaamalla sitä, mutta ympäristö myös vaikuttaa koko ajan meihin. Jo 1800-luvun loppupuolella Le Corbusier ja muut funktionalistit huomioivat tilan psykososiaalista vaikutusta. Modernin suurkaupungin esitettiin aiheuttavan sekä fyysisiä että psyykkisiä sairauksia. Lääkärit ja arkkitehdit pohtivat ihmisten vieraantumista toisistaan liian nopeasti rakentuneissa ja muuttuneissa moderneissa metropoleissa. (Saarikangas 2002, 75.)

Ympäristöpsykologiassa tutkitaan nimenomaan ihmisen ja ympäristön suhdetta. Tieteessä yhdistetään usean alan tietämystä, kuten psykologian, sosiologian, ekologian ja arkkitehtuurin. (Aura, Horelli ja Korpela 1997, 15, 46–48.)

Amerikkalainen antropologi Edward Hall on erityisesti selvittänyt tilankäytön tiedostamattomia sekä kulttuurisidonnaisia mekanismeja ja hän on todennut, että länsimaisella kulttuurilla on äärimmäinen taipumus erottaa kulttuurin aineelliset ja henkiset ilmentymät toisistaan. Hänestä ajattelumme perusvirhe on ympäristön ja

ihmismielen pitäminen toisistaan riippumattomina, vaikka todellisuudessa fyysinen ympäristö voi nostaa tai laskea viireystilaa, sen voi kokea epämiellyttäväksi tai miellyttäväksi. (Aura ym. 1997, 54, 125 -126; Liikanen 2001, 48.) Esimerkiksi ankea ympäristö voi aiheuttaa asukkaalle rauhattomuuden, toivottomuuden ja epävarmuuden tunteita (Ruohonen 2001, 49).

Jotkut tilat tosin sisältävät luovalle psyykkiselle työlle otollisia mielihyvän tai vapautuksen kaltaisia elämyksiä ja mielialoja. Ympäristöpsykologisissa tutkimuksissa Kaplan ym. (1989) ja Korpela (1989) nimittävät sellaista fyysistä paikkaa "henkireikätiloiksi" tai "mielipaikaksi". (Horelli - Kukkonen 1993, 151.) Mielipaikka on usein subjektiivinen kokemus, mutta suunnittelulla voidaan pyrkiä luomaan sellaiset puitteet, jotka mahdollistavat positiivisten elämyksien syntyä.

Mielipaikassa tuntee olevansa turvallisessa ympäristössä. Turvallisuuden tunnetta pysty saavuttamaan mm. yksityisyyden ja yhteisyyden välisen tasapainon löytämisellä - asukkailla pitäisi olla mahdollisuus säädellä oman sosiaalisen elämän tarpeiden mukaan.

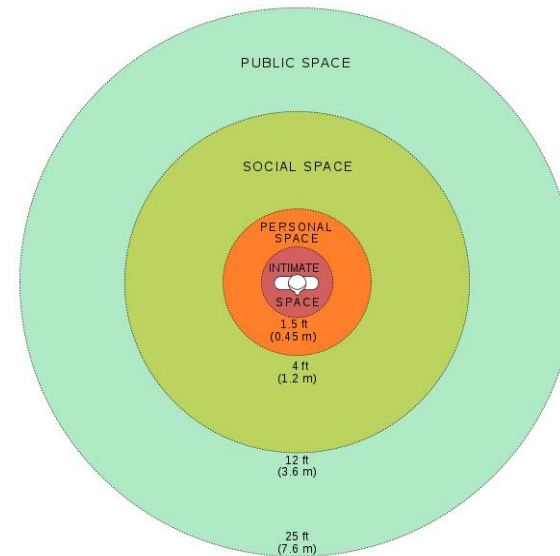
Yksityisyys ja yhteisyys

Ihmislä on tavoitteena tietty yksityisyyden taso. Yksityisyys saavutetaan henkilökohtaisen tilan puolustamisella (Aura ym. 1997, 135). Tähän kuuluvat tutkimukset, joissa käsitellään yksilöiden välisiä etäisyyksiä. Ne ovat eläintutkimuksia, joissa havaittiin eläinten pitävän tiettyä etäisyyttä lajitovereihinsa ja vastaava ilmiö todettiin toimivan ihmisilläkin. (Strassoldo 1993, 25.)

Edward Hall on kuvannut ihmisten fyysisen etäisyyden ja tilan käyttöä sosiaalisissa tilanteissa ja antoi tutkimusalueelle nimen proksemiikka. Hän esitti, että henkilön pitämä etäisyys toiseen viestittää suhteen laadusta. Hän nimesi neljä etäisyysvyöhykettä. Intiimi etäisyys (ulottuu n. 45 senttiin kehosta), jolle saavat asettua läheiset ihmiset. Henkilökohtaiselle noin 45–120 sentin etäisyydelle asettuvat yleensä ystävät ja tutut esim. käytäväkeskustelussa. Sosiaaliselle, noin 120–360 sentin etäisyydelle asettuvat tyypillisesti oudohkot ihmiset ollessaan muodollisessa kontaktissa, kuten liikekeskustelussa. Julkiselle, noin 360–700 sentin etäisyydelle asettuvat ihmiset esimerkiksi luentotilaisuudessa suhteessa luennoitsijaan. Etäisyysvyöhykkeiden laajuus vaihtelee iän, sukupuolen, sosiaalisen aseman ja kulttuurin mukaan. (Aura ym. 1997, 140.)

Nuorille omasta huoneesta tulee monelle tärkeä, yksityisyyttä tarjoava paikka, jonne kaikille ei ole

pääsyä. Tällöistä puolustusalueita sanotaan reviiriksi eli territorioksi. Sitä personalisoidaan erilaisten merkein, symbolein ja fyysisin rakenteiden avulla, jotta tila kertoo haltijan poissa ollessa tilan kuuluvan omistajilleen. On tärkeää, että huoneen ulkonäköä ja kalustejärjestystä pysty halutessaan muuttaman. (Aura ym. 1997, 79, 81.) Ihmistä, jolta on evätty henkilökohtainen reviiri, kutsutaan yleensä laitostuneeksi. Voi olettaa, että oman huoneen, omien huonekalujen pitäminen ehkäisi laitostumista. (Liikanen 2001, 12.)

Kuva 2. Edward T. Hallin kaava. Etäisyysvyöhykkeet (1966)

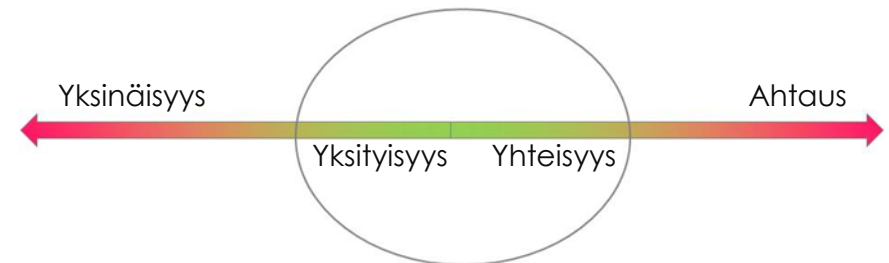
Jos haluttua yksityisyyden tasoa ei saavuteta, voidaan kokea ahtautta. Yksinäisyyttä taas voidaan kokea, jos yksityisyyttä on enemmän kuin tarvitaan. (Aura ym. 1997, 135.)

Yksinäisyyttä pidetään yleensä epämiellyttävänä. Esimerkiksi yksinäisten yliopisto-opiskelijoiden on todettu omaavan kielteisiä asenteita muita ihmisiä ja yhteiskuntaa kohtaan (Hirvonen, 2008). Yksinäisyys korostuu yhteisöstä irtauduttaessa, opiskelijan muuttaessa lapsuuden ympäristöstään, usein ensimmäiseen omaan kotiinsa opiskelija-asuntoon. Opiskelijayhteisön tilapäiset siteet ovat löyhät, ja niistä irtaudutaan helposti. Juurtumisen edellytyksenä asuntolassa voivat olla myös myönteiset kokemukset asuinpaikasta. (Haverinen, Kopomaa, Sammaljärvi, Tapaninen 1994, 10.) Yksinäisyyden ehkäiseminen on siis myös arkkitehtoninen tehtävä, koska yksinäisyys on mm. tilallinen kokemus, ja asumisratkaisut ovat eräs yksinäisyydelle altistava tekijä (Julkisen tilan avoimuus, 2013).

Ihminen sosiaalisena olentona tarvitsee yksityisyyden rinnalle yhteisyyttä. Yksilö haluaa kuulua jäsenenä sosiaalisten suhteiden verkostoon, jossa toisistaan pitäminen ja välittäminen ilmaistaan. Yhteisyys on yksi hyvinvointiarvoista. Yhteenkuuluvuuden tunne vaikuttaa identiteettiin ja persoonallisuuteen. Sosiologiassa on pitkään tutkittu ryhmään kulumisen ja vieraantumisen merkitystä ihmisen hyvinvoinnissa. Ympäristön elementit toimivat usein symboleina, jotka vahvistavat yhteisön jäsenten yhteenkuuluvuuden tunnetta. Ne lujittavat sosiaalista

identiteettiä. (Haverinen ym. 1994, 8.) Yksilöä tukevaa mehenkisyyttä ja samastumismahdollisuuksia on todennäköisesti enemmän sellaisella alueella, jossa on yhteisiä ja asukkaiden omiksi kokemia kokoontumistiloja, kuin alueella, josta ne puuttuvat (Aura ym. 1997, 54).

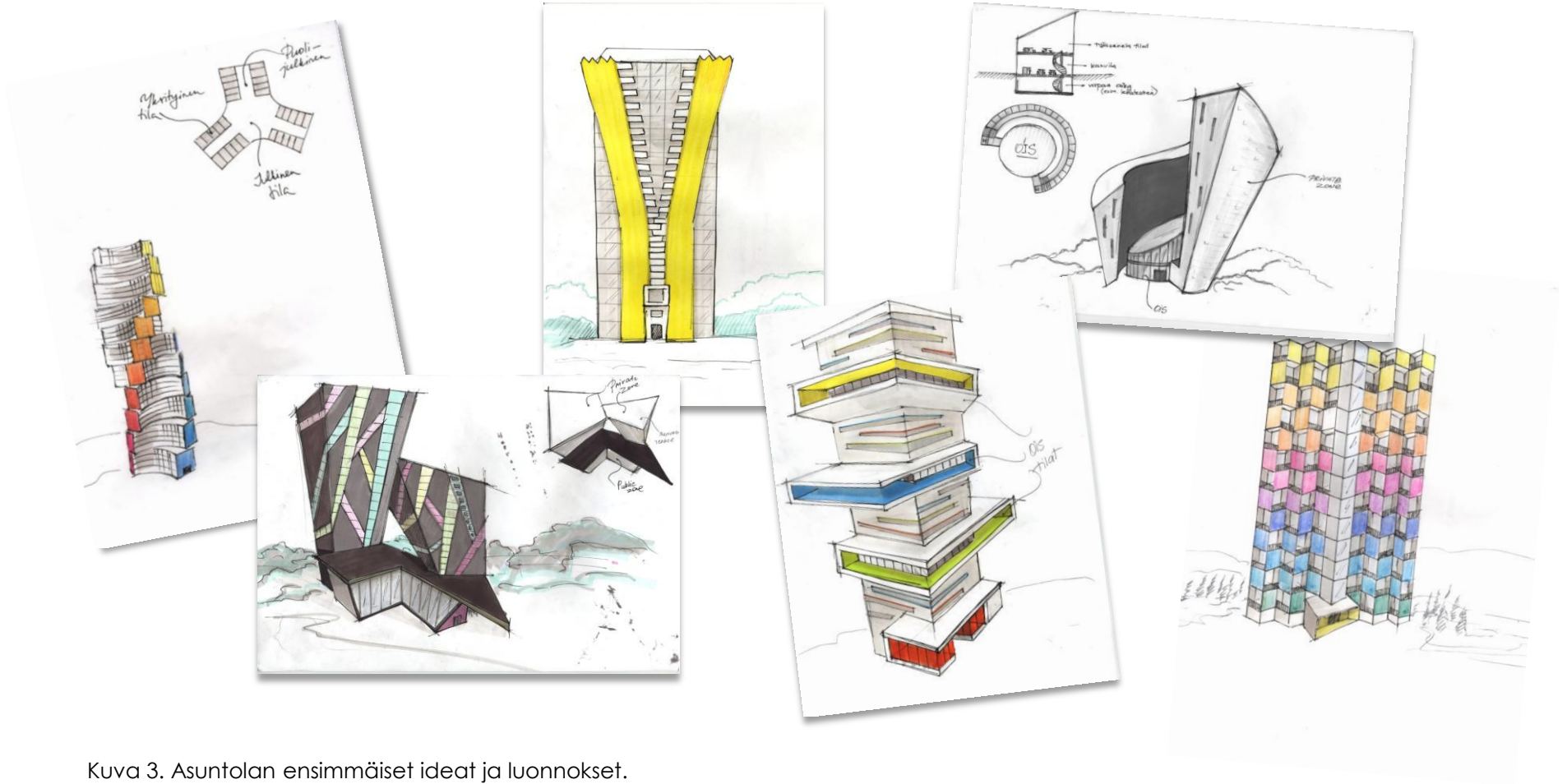
Tarkistetaan ympäristöpsykologian perusteella nykypäiväntilannetta: opiskelijoilla on mahdollisuus asua soluasunnossa, kimppa-asunnossa tai omassa asunnossa, esimerkiksi yksiössä. Solu- ja kimppa-asunnot tarjoavat vähän yksityisyyttä, kun taas yksión fyysinen eristyneisyys saattaa altistaa yksinäisyydelle.

Kuten todettu yksityisyyden ja yhteisyyden välisen tasapainon löytäminen on asuntolan suunnittelun yksi tärkeimmistä tehtävistä.

4 Asuntolan ulkoarkkitehtuuri ja sijainti

Suunnitteluprosessi alkoi asuntolan arkkitehtuurikonseptin hahmottamisesta. Asuntolan muotokielessä halusin tuoda elämyksellisyyttä, leikkisyyttä käytännöllisyyden unohtamatta. Rakennuksen pitäisi näyttää mahdollisin avoimelta ja kutsuvalta, ja halusin käyttää väriä kaupunkiympäristön piristämiseksi.

Kuva 3. Asuntolan ensimmäiset ideat ja luonnokset.

4.1 Wau - arkkitehtuuri

Yksilöllisetkin klassistiset rakennukset suunniteltiin pääosin sopeutumaan ympäristöönsä. Joidenkin mielestä uusien rakennusten tulisi sulautua huomaamattomasti kaupungin yleiskuvaan, mutta minua, kuten monta muitakin viehättää erottuva, rohkea, kokeilevaa ja yllätyksellinen arkkitehtuuri.

Esimerkiksi kaupunki- ja aluetutkimuksen dosentti Topiantti Äikäs Oulun yliopistosta mielestä kaupunki ei saa rakentamisen ja ilmeen suunnittelussa jämähtää paikalleen ja rakentamisen tulee olla dynaamista ja rohkeaa. (Lehtinen, 2013.) Ympäristöön sovittaminen on toki harkittava tapauksittain, mutta pitää tarjota myös mahdollisuuksia hyvinkin poikkeavalle ja erityiselle ns. Wau-arkkitehtuurille (Norvasuo 2008, 351).

Wau - arkkitehtuurilla (eng. wow-architecture) tarkoitetaan sellaista arkkitehtuuria, joka lyö katsojan ällikällä ja antaa hänelle vahvan wau-elämyksen. Se erottuu ympäristöstään, muodostaen kontrastoivuudellaan monumentaalisen maamerkin.

Asuintalo voi myös olla ympäristöstään erottuva, kooltaan ja luonteeltaan erityinen luomus. Tällaisiksi voisi katsoa esimerkiksi VM-huset asuntolan. Se muodostuu kahdesta vierekkäisestä rakennuksesta. Huomiota herättävä piirre ovat kolmiomaisesti ulkonevat parvekkeet. Rakennuspaikka on melko avain ja aivan sen edessä on pilarien varaan rakennettu metrorata, joten kohde on tarkoitettu herättämään huomiota. (Norvasuo 2008, 351.)

Kuva 4 . VM-huset asuntola

Suomessa varsinaista wau-arkkitehtuuria tuskin onkaan, mutta tietynlaisia maamerkkejä ovat esimerkiksi entinen Nesteen (nykyinen Fortumin) torni Espoossa, Kone Building sen vieressä, Kiasma, Kampin kappeli ja Sanomatalo Helsingin keskustassa. (Kuusisto, 2011)

Nettikeskustelijoiden mielestä suomalainen kaupunkiarkkitehtuuri kaipaa rohkeampaa jälkeä. Tyypillisten laatikkomaisten rakennusten sijaan voisi olla enemmän luovia ratkaisuja ja persoonallisia muotoja, jotka heräävät huomiota ja tuovat vahvoja kokemuksia. Uutta wau-arkkitehtuuria, toivotetaan tervetulleeksi kaupunkikuvaan ja värejä toivottiin myös paljon nykyistä enemmän. (Lehtinen 2013)

Kuva 6. Kampin kappeli

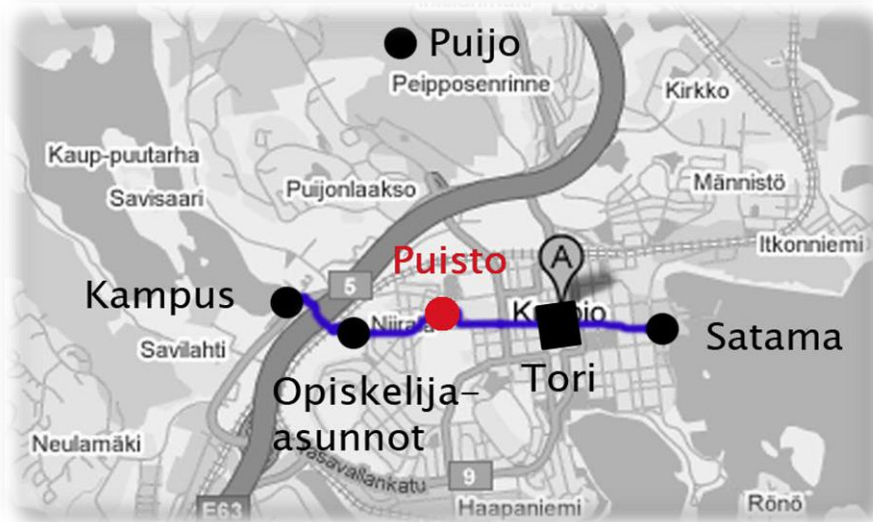

Kuva 5. Kiasma

Kuva 7. Sanomatalo

4.2 Asuntolan sijainti

Kuva 8.

Opiskelija-asuntola voitaisiin sijoittaa Kuopioon, Tietoavaruus-projektissa ehdotettuun paikkaan, Niiralassa. Näin syntyy polku opiskelijoille tärkeiden kohteiden välillä, jossa kaikki tarvittava löytyy läheltä: Kampus (lähiopetus) - Opiskelija-asuntola (koti, etäopiskelu) - Puisto (luonto) - Tori (shoppailu) - Satama (vapaa- ajan vietto).

Asuntolan vieressä kulkee moottoritie, jolla päivittäin ajaa satoja autoja, jolloin rakennus ei jää huomioimatta kuopiolaisilta eikä kaupungissa vierailevilta. Näin asuntolasta voisi tulla yksi Kuopion tunnusmerkeistä.

4.3 Ulkoarkkitehtuurin ideointi

Arkkitehtuurikonseptin suunnittelussa voidaan käyttää Wau-arkkitehtuurin piirteitä - tulevaisuuden opiskelija-asuntola voisi olla samalla rohkea, yllätyksellinen sekä leikkisä. Se voisi olla kertomassa siitä, kenelle asuintalo on tarkoitettu – nuorille ennakkoluulottomille ihmisille, jotka ovat avoinna kaikelle uudelle. Yksi rakennuksen piirre tulisi olla sen vaikuttava korkeus. Lisäkerroksia säästävät tontin kallista tilaa ja korkealle ulottuva rakennus olisi nähtävissä kaupungin eri puolilta. Sama ajatus on esimerkiksi Eiffel-tornissa tai Kuopiossa olevassa Puijon tornissa - niiden omaperäinen arkkitehtuuri tekee niistä kaupungin maamerkkejä ja sitä kautta ne houkuttelevat turisteja.

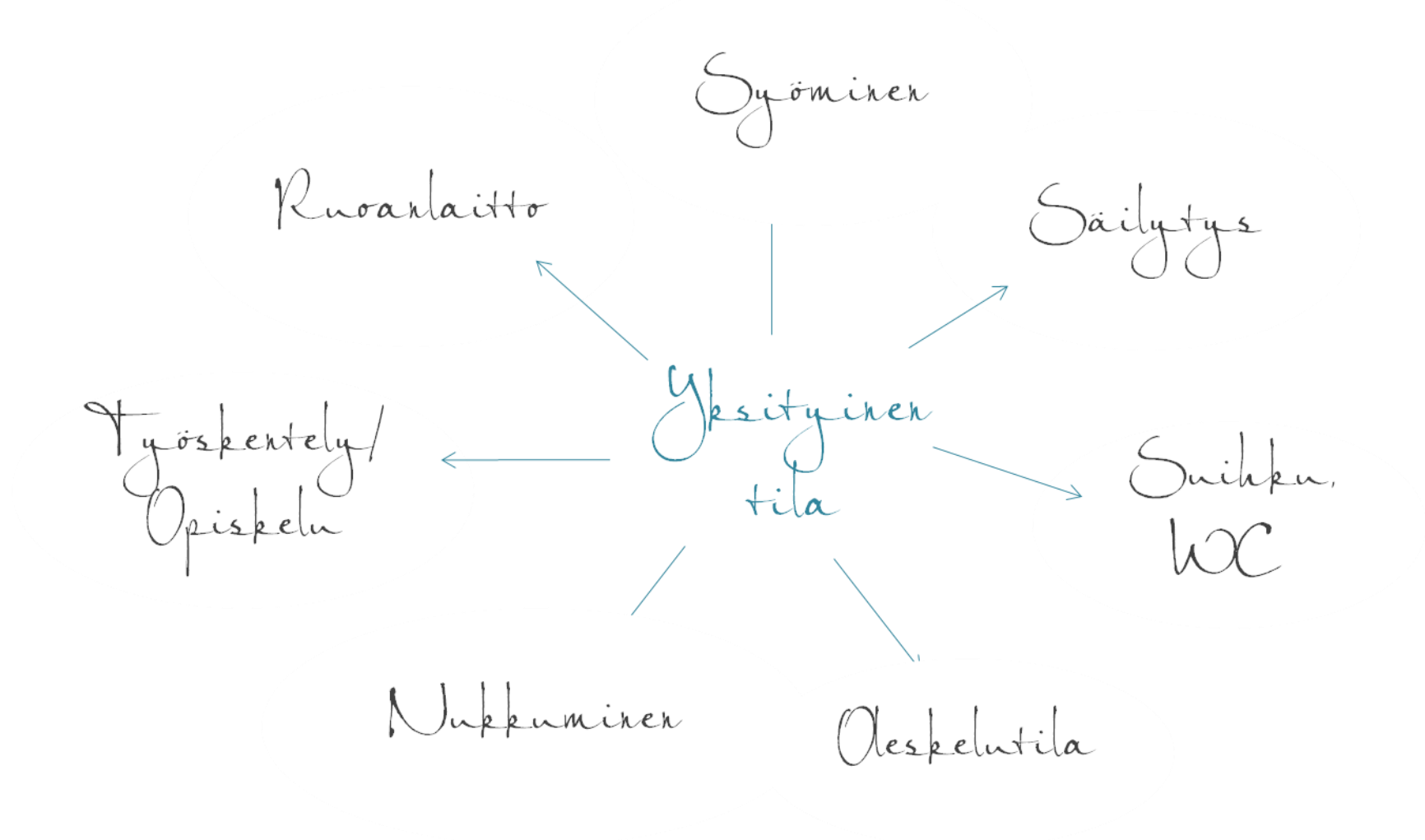
Lähtökohtana oli rakennus, jossa yhteiset ja yksityiset tilat olisivat selkeästi eroteltu. Yhteisten OIS-tilojen piti näyttää mahdollisin avoimelta ja kutsuvalta. Lopputuloksena, syntyi rakennus, jossa OIS-tilojen seinät ovat lasilliset ja ohikulkijat pystyvät näkemään toimintaa, joka siellä tapahtuu. Myös asukkaille avautuvat kauniit kaupungin ja luonnon maisemat. Isot ikkunapinnat myös maksimoivat luonnon valoa sisätiloissa.

Kuva 9. Asuntolan arkkitehtuuri

5 Yksityiset tilat

Opiskelija-asuntolan konseptissa yhdistetään samalla yksityisyys ja yhteisöasuminen. Yksityisen asuinhuoneen pitää palvella opiskelijan kaikki elämän perustarpeita. Se on kompaktikokoinen, mutta täysvarustettu opiskelijan koti.

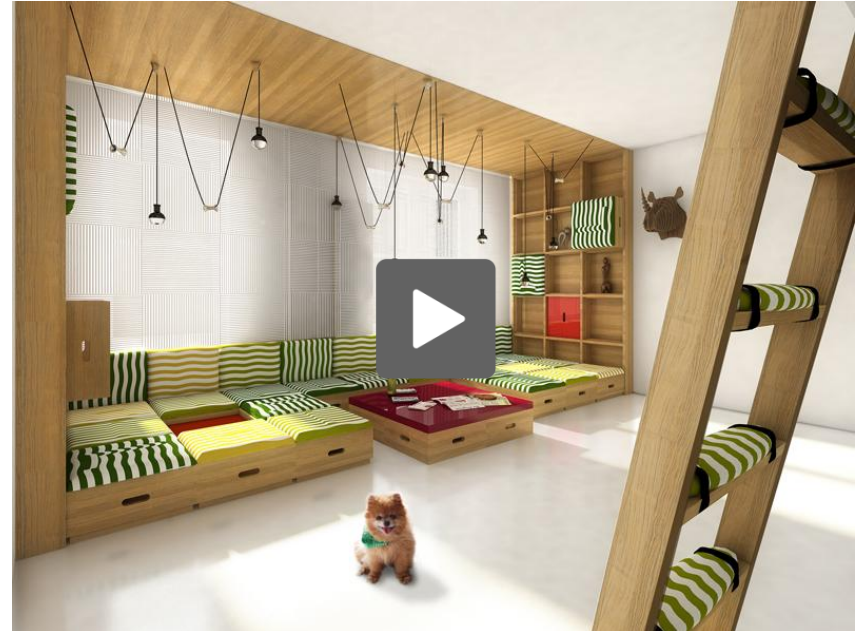

5.1 Suunnittelun lähtökohdat

Kampuksen tilojen suunnittelussa pitää ottaa huomioon myös asuntotutkimuksien tuloksia, joista käy ilmi, että asukkaat eivät ole tyytyväisiä seuraaviin ratkaisuihin. Keittiön ongelmana mainittiin vähäiset työtasot. Eteisistä ei aina löydy sopivia paikkoja kaikille vaatteille, tavaroille sekä jalkineille. Säilytystiloja pidettiin usein tehottomasti suunniteltuina. Olohuoneita ja makuuhuoneita pideettiin liian ahtaina, jolloin niiden kalustaminen on hankalaa. (Aura ym. 1997, 60.)

Huoneessa pitää olla mahdollisuus viettää aikaa myös kavereiden kanssa, jolloin suunnittelussa voidaan käyttää esimerkiksi erilaisia tilaa säästäviä transformeri-kalusteita ja asumisratkaisuja muuttamaan yksityisen tilan puolijulkiseksi. Tällaiset ratkaisut toimivat mainiosti, kun tilaa on rajoitetusti, koska mahdollistavat enemmän erilaisia skenaarioita samassa tilassa. Näin opiskelija voi myös tilojen muunneltavuuden avulla säädellä omaa ympäristöä, personalisoita ja muokata asuntoa minuuden jatkeeksi. (Aura ym. 1997, 60–62.)

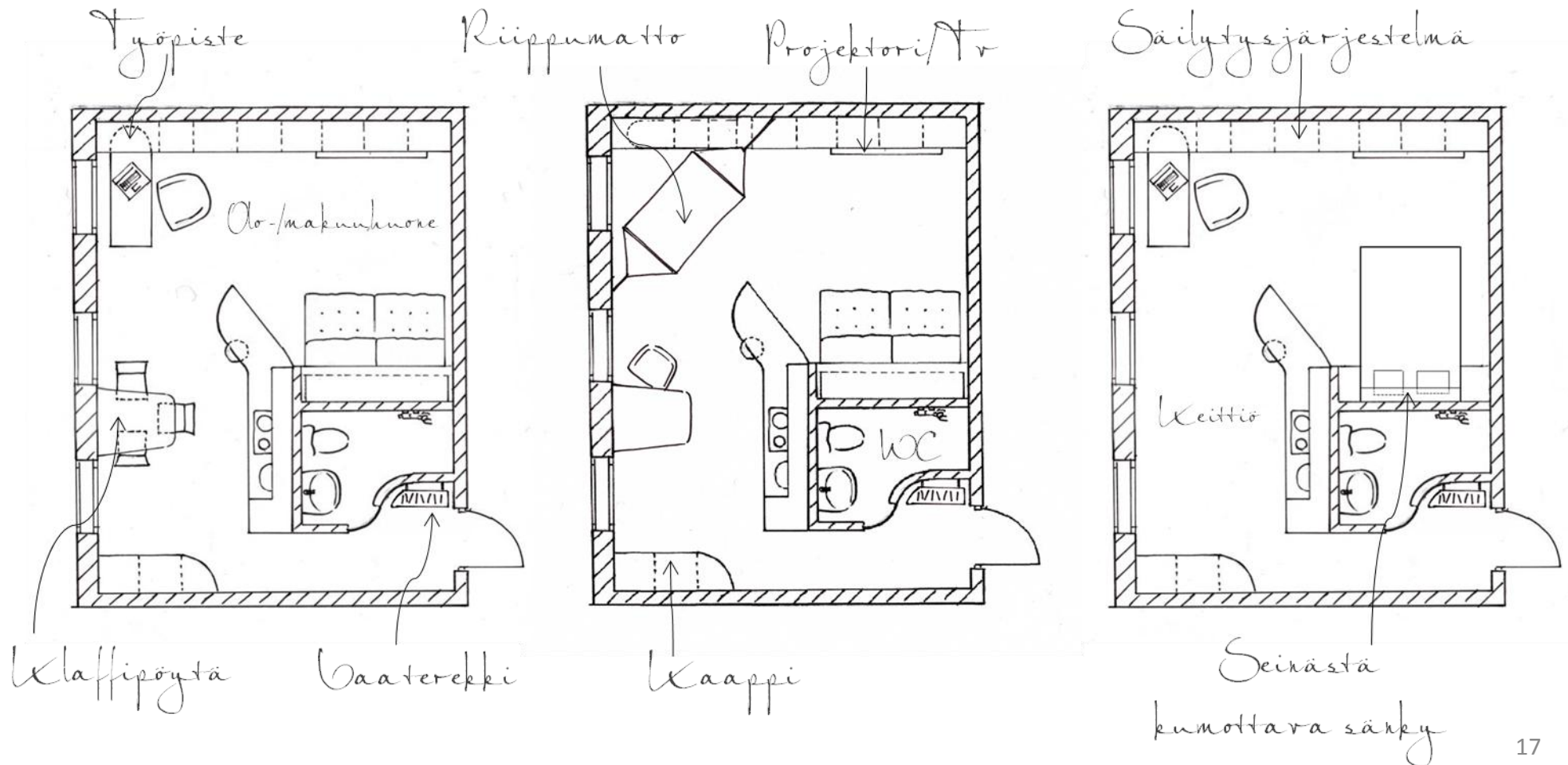
Teollisesti tuotettujen asuntojen epäkohta onkin se, että asukkaiden on vaikea muuntaa niitä oman minuutensa tueksi. Asukkaiden on tyydyttävä toisten luomiin asuntoratkaisuihin. Eleb-Vidal toteaa, että asunnon muokkaus voi merkitä itselle tärkeiden symbolien luomista. (Aura ym. 1997, 60–62.) Kodin muokkaamisessa on kyse samanaikaisesti tapahtuvasta yksilöllisen ja sosiokulttuurisen identiteetin työstämiseltä. Siksi asukkaat on syytä ottaa mukaan heti suunnitteluvaiheessa. (Horelli-Kukkonen 1993, 168.)

Video 1. Zaarchitects. Hill. Esimerkki hyvin muunneltavasta tilasta

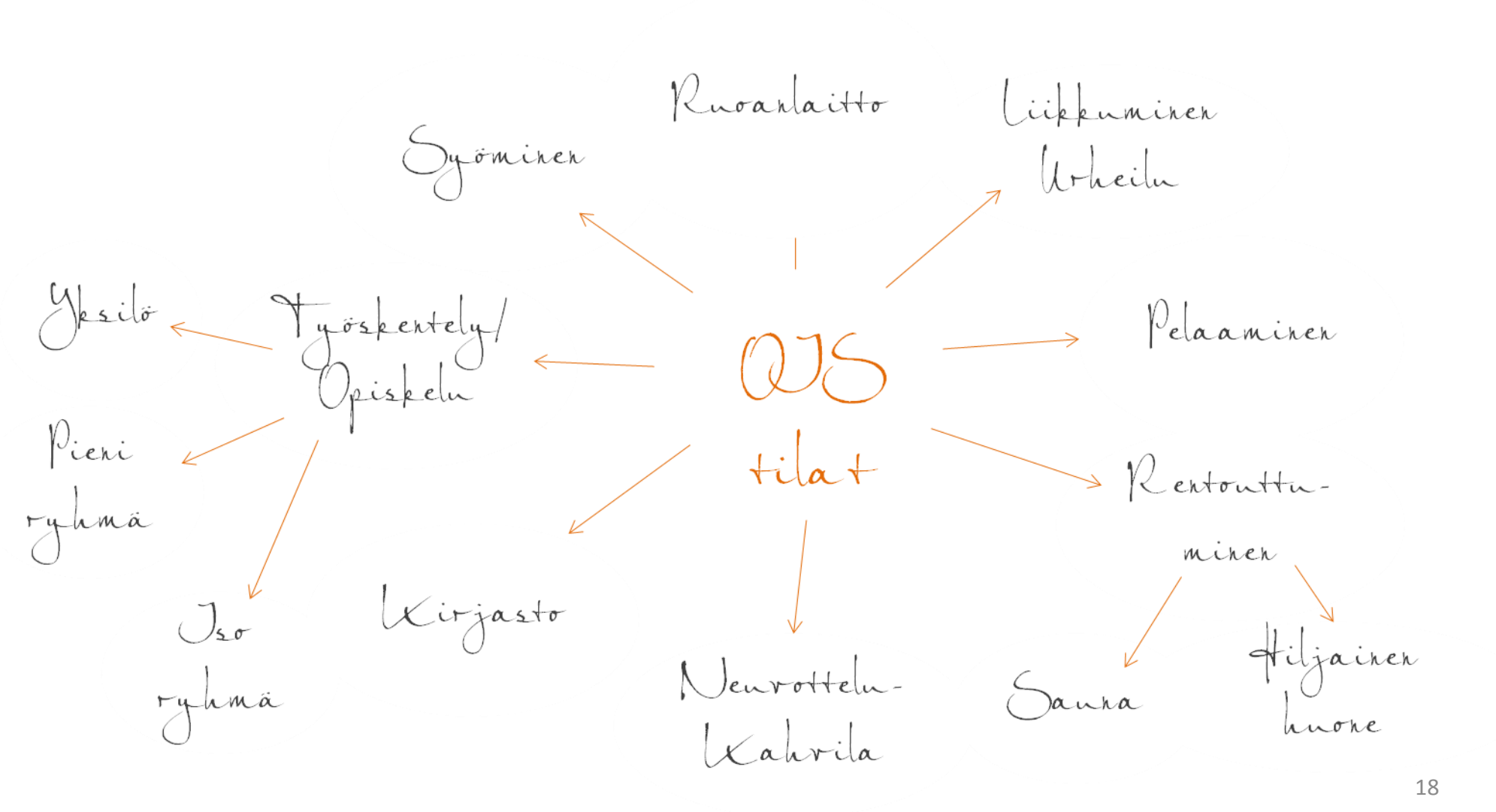
5.2 Pohjaratkaisut

Yksityiseen asuinhuoneeseen voi myös liittyä pieni wc suihkuineen ja minikeittiö, jotka kimppa-asumisessa perinteisesti vastentahtoisesti jaetaan. Näin saadaan täysvarustettu asunto, joka täyttää yksityisyyden tarvetta. Asuinhuoneen suunnittelussa hyödynsin transformeri-kalusteiden mahdollisuuksia. Niiden avulla huone helposti muuttuu käyttötarkoituksen mukaan. Yksi seinä on varattu kokonaan tavaroiden ja vaatteiden säilytykseen. Säilytyshyllyjen välissä on ulosvedettävä työpöytä. Olohuone muuttuu makuuhuoneeksi seinästä alasvedettävän sängyn avulla. Keittiön klaffipöydän voidaan myös laskea alas kun tarvitaan enemmän tilaa.

6 Yhteiset OIS-tilat

Yksityisen tilan vastapainoksi ja vaihtoehtoisiksi tulevat julkiset OIS (Open Innovation Space) tilat, joissa toteutuu yhteisyys: kahvilat, kokoontumis-, työskentely-, hyvinvointitilat. Niiden suunnittelussa päätavoite on luovan ympäristön luominen.

6.1 OIS-tiloista luovat tilat

Innovaatiot ovat yhteiskuntamme yksi vetovoimista. Luovaa työtä tehdään nykyään kaikkialla, sillä ei enää viitata vain ns. perinteisiin luoviin aloihin, vain yhtä lailla erilaisiin palveluihin, minkä tahansa työtehtävän voi tehdä enemmän tai vähemmän uutta luoden. (Tukiainen 2010, 19-20.)

Sosiaalipsykologi Mihály Csíkszentmihályi on kehittänyt flow-teorian, joka kuvastaa myös optimaalisen luovan prosessin olemuksen. Hänen mukaan flow on nautinnollinen, itsessään palkitseva kokemus ja tila, jossa asiat sujuvat lähes automaattisesti, ponnistuksitta, yksilön ollessa samalla äärimmäisen keskittynyt. Flow'hun pääseminen vaatii monta eri tekijä, mm. sopivan ympäristön rakentamista. (Tukiainen 2010, 32-33.)

Maaretta Tukiainen on tutkinut luovat tilan pääpiirteitä. Yksi yhteinen piirre on leikkisyys. Esim. bränditoimisto JDS:ssa keskellä tilaa on skeittiramppi ja pihalla pallokenttä. Toinen tärkeä ominaisuus on valoisuus. Työtilan olennaiseksi elementiksi nousee myös luonto ja kasvit, esimerkiksi

sisäpihan puutarha. Arkkitehtitoimisto Kennedy & Violichissa flow'n tukena toimivat avoimuus, joustavuus, sekä läpinäkyvyys.

Vielä yksi luovuutta edistävän ja elvyttävän ympäristön ominaisuus on se, että paikasta tulee tunne tilan jatkuvuudesta: siellä on enemmän kuin ensisilmäyksellä näkyy. Peräkkäisten tilojen jaksoista voidaan tehdä kiinnostaviksi antamalla liikkujalle vihjeitä tulevasta, luomalla rytmiä, avaamalla reitiltä näkymiä ja hidastamalla kulkua staattisemmilla tiloilla. Mieli pääsee vaeltamaan, kun katseen voi kiinnittää joihinkin kiintopisteisiin, jotka eivät vaadi täyttä huomiota. Tunne tilan jatkuvuudesta on tärkeä ja huonosti jäsentynyt laaja alue ilman mielenkiinnon kohteita voi jopa vähentää tilan mahdollisia elvyttäviä vaikutuksia, joten "mielipaikan" kokemus ei todennäköisesti synny. (Kaplan, Kaplan ja Ryan 1998, 71–74; Aura ym. 1997, 116–117.) Eli hyvässä tilassa on selkeyttä, mutta samalla sen täytyy tarjota monipuolisia havainto-, toiminta-, merkitys- ja tunnesisältöä (Tukiainen 2010, 85).

6.1.1 Värisuunnittelu

Värisuunnittelulla on myös suuri vaikutus tilan tunnelmaan. Rihloma toteaa (1990, 125), että pelkällä värisuunnittelulla pystyy nostamaan työtehoa 7-8 % samanaikaisesti kuin ihmisten viihtyisyydentunne on lisääntynyt.

Luovuutta edistävien tilojen värisuunnittelun kannalta olennaista on avoimuuden tunteen optimointi sekä stressi- ja aggressiotasoa minimoivan sävyskaalan löytäminen. Värin rauhoittavuuteen ja kiihottavuuteen vaikuttaa kuitenkin enemmän värin kylläisyysaste kuin sävy: voimakkaat värit koetaan kiihottavina ja vaimeat rauhoittavina. Yhdellä yksittäisellä värillä päästään harvoin balansoituun ja mielenkiintoiseen lopputulokseen. Onkin löydettävä kokonaisuus, harmoninen paletti. (Tukiainen 2010, 88.) Esimerkiksi luonnossa löytyy usein sopusointuvia väriyhdistelmiä.

Asuntoloiden yhteistiloissa voidaan käyttää melko runsaasti ja vaihtelevasti värejä, jotta ne muodostaisivat virkistävän vastakohdan asukkaiden huoneille, jotka on useasta syystä tehtävä varsin toisensa kaltaisiksi (Rihloma 1990, 81-82.)

Kuva 10. Väripaletti, jossa on käytetty luontoa inspiraationa

6.1.2 Luonto

Luovuus vapautuu myös ympäristöpsykologiasta tutussa "mielipaikassa", joka on eri ihmisille subjektiivinen kokemus. Jotkut ovat luovimmillaan luonnossa, hiljaisuudessa, jossa ajatukset saavat vapaasti lentää. Ihminen voi inspiroitua luoviin ratkaisuihin kotona, työn touhussa, rakkaan harrastuksen parissa. Jotkut kaipaavat ympärilleen hälinää ja ihmisten vilinää, kun taas toiset haluavat pohtia asioita itsekseen. (Muova 2007, 13.)

Luonto toimii usein meilipaikkana ja elvyttäjänä. Ympäristöpsykologian alan kokeellisesta tutkimuksesta tiedetään, että stressitilanteen jälkeen puistomaiseman katseleminen tai siellä kulkeminen rentouttaa, muuttaa mielialaa myönteiseksi ja tehostaa keskittymiskykyä enemmän, kuin ankean, luontoelementtejä sisältämättömän kaupunkiympäristön katselu. Luontomaisemia katsellessa ihmisillä on rentoutuneempi olotila aivojen alfa-aaltojen ja sykemittausten perusteella. Amerikkalaisten asuin ympäristötutkimuksissa todettiin, että viheralueiden vaikutus välittyy keskittymiskykyyn ja kykyyn ratkaista ristiriitatilanteita ilman väkivaltaa tai aggressiota. On myös havaittu, että stressaantuneet, tentistä tulevat opiskelijat arvioivat voivansa paremmin katseluaan luontomaisemia kuin katseluaan monimutkaisuudeltaan yhtäläisiä kaupunkimaisemia. Luontomaisemien katselu lisäsi

ystävällisyyden ja ilon tunteita. (Liikanen 2001, 16-18.) Myös Ulrichin (1984) tutkimuksessa vertailtiin kahden potilasryhmän toipumista. Potilashuoneensa ikkunasta puita nähneet toipuivat leikkauksesta nopeammin, kuin vastapäistä seinää katsellet. (Aura ym. 1997, 95, 100.)

Eli mitä enemmän viheralueita asuin ympäristössä on, sitä terveemmiksi ihmiset kokevat itsensä. Näin ollen stressihallinnan näkökulmasta elvyttävien ympäristöjen luominen on entistä tärkeämpää. Ulkotila vaikuttaa sisätiloihin ja vaikutta luovan työn laatuun meditatiivisena elementtinä ja voimavarana. (Tukiainen 2010, 90-91.)

Japanilaiset ovat jo varhain yhdistäneet pihapuutarhansa oleskelutilansa ulkoiseksi jatkeeksi (Rihlama 1983, 106.) Viheralueiden tulisi siis ulottua paitsi kaupunkien ydinkeskustoihin, myös jokaisen asunnon ja kodin välittömän lähiympäristöön (Liikanen 2001, 39).

Otin tämän huomioon arkkitehtuurin suunnittelussa, jolloin luonnonmaisemista pääse nauttimaan asuntolan isoista ikkunoista. Myös sisätiloissa pitäisi olla piristäviä viherkasveja, esimerkiksi asuntolaan tulisi atriumi, jossa kasvavat puut ja jossa voidaan irtautua arjesta.

6.1.3 Elämyksellisyys

Yksi luovan tilan pääpiirteistä on myös elämyksellisyys. Elämys on perinteisesti käsitetty ihmisen henkilökohtaisena olotilana, tunteena. Se on moniaistinen, positiivinen, kokonaisvaltainen, unohtumaton tunnekokemus, joka voi tuottaa kokijalleen henkilökohtaisen muutoksenkokemuksen. (Tarssanen 2007, 8.) Elämys on aina subjektiivinen kokemus ja useiden eri tekijöiden summa (Elämys 2009).

Siiri Murtolan mielestä elämyksellinen tila syntyy ensisijaisesti toimivuuden ja viihtyvyyden kautta ja viihtyisä ympäristö on jo itsestään elämys (Murtola 2011, 43).

Mielestäni elämyksellisyys liittyy vahvasti yllätyksellisyyden. Vaihto-opiskeluaikana asuin Barcelonassa ja rakastuin sen rikkaaseen arkkitehtuuriin. Kaupungilla kävellessä sain aina positiivisia elämyksiä, kun yhtäkkiä törmäsin muusta ympäristöstä erottuvan ja arkkitehtuuriltaan rohkean rakennukseen. Elämyksellinen arkkitehtuuri ja muotoilu inspiroivat ja vapauttavat omaa luovuutta.

Elämyksellinen tila myös tarjoaa vahvoja kontrasteja ja stimuloi käyttäjien eri aistia. Esimerkiksi tämän pienen darts-huoneen sisustuksessa olen leikkinyt eri materiaalien kontrastilla - kova metalli on käytetty poikkeuksellisesti myös katto- ja seinämateriaaliksi. Sen teollinen vaikutelma tasapainottuu vanhalla lämpimällä puulla, pehmeillä tyynyillä ja kodikkailta räsymatoilla. Näin tilassa syntyy rouheaa ja inspiroiva tunnelma, joka voisi auttaa luopumaan stereotyypeistä ja käynnistää luovia prosesseja.

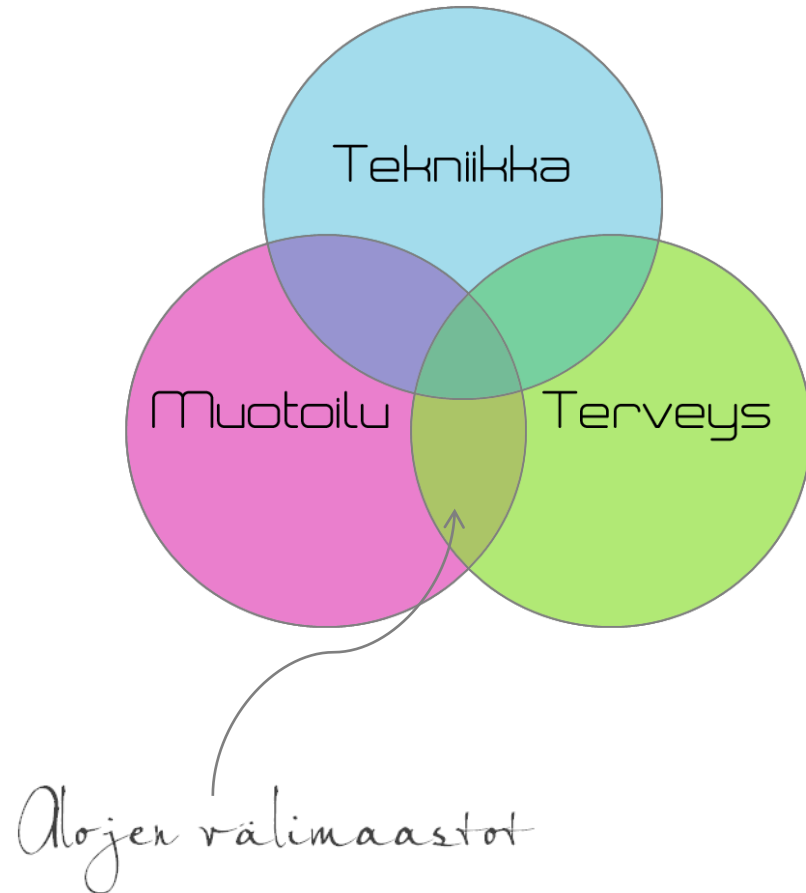
Kuva 11

6.2 Medici-ilmiö

Innovaatioekspertin Frans Johanssonin mukaan innovaatiot syntyvät tieteiden välimaastoilla. Tärkein ero alan ja alojen välimaaston välillä on siinä, miten käsitteitä yhdistetään niiden sisällä. Jos toimit jollain alalla, pystyt yhdistelemään lähinnä kyseisen alan käsitteitä ja tuottamaan ideoita, jotka kehittyvät tiettyyn suuntaan. Alojen välimaastossa voi sen sijaan yhdistellä useiden alojen käsitteitä ja tuottaa ideoita, jotka etenevät uusiin suuntiin. Assosiaatioesteiden kaataminen ja siirtyminen välimaastoon kasvattavat mahdollisten ideayhdistelmien määrän paljon suuremmaksi kuin mitä millään yksittäisellä alalla on mahdollista saada. Siinä on Medici ilmiön ydin. (Johansson 2005, 140.)

Välimaastoinnovaatiot puolestaan muuttavat maailmaa kohti uusia suuntia. Ne ovat yllättäviä ja kiehtovia, ne ovat harppauksia uusiin suuntiin, avaavat uusia aloja, ne voivat vaikuttaa maailmaan ennennäkemättömin tavoin. (Johansson 2005, 34, 37–38.)

Tässä asuntolakonseptissa toteutuu Johanssonin ajatus alojen välimaastosta - yhteiset OIS-tilat toimivat paikkana, jossa eri alojen (muotoilu, tekniikka, terveys) opiskelijat "törmäytetään" toisiinsa, mikä mahdollista niiden vapaa kommunikointia ja yhteistyötä rennossa ja innostavassa ympäristössä.

Eli luovuuden koti sijaitsee ensisijaisesti ryhmissä, ei niinkään yksilössä ja ihmisten suurimmat saavutukset ovat yleensä olleet ryhmätyön tulosta, johon tarvittiin iso määrä luovaan ongelmanratkaisua. (Tukiainen 2010, 19 – 20.) On yhä harvinaisempaa nähdä yhden tutkijan kirjoittamia artikkeleita. Lisäksi on tavallista, että kirjoittajat edustavat eri aloja (Johansson 2005, 48). Nykyään esimerkiksi viestinnän ja markkinoinnin konsultit, graafiset suunnittelijat, valokuvaajat, tuotemuotoilijat, arkkitehdit, sisustussuunnittelijat ja näyttelysuunnittelijat tekevät usein tiivistä yhteistyötä. Sellaista yhteistyötä nimitetään crossdesigniksi. Crossdesign merkitsee eri osaamisalueiden ammattilaisten tietotaidon yhdistämistä kokonaisvaltaisissa designin, markkinoinnin ja viestinnän projekteissa. (Crossdesign 2013)

Entinen työharjoittelupaikkani design-toimisto Mozo, jossa myös muotoilijat, insinöörit ja markkinoijat tekevät tiivistä yhteistyötä, on myös mainio esimerkki onnistuvan luovan työn rakentumisesta alojen välimaastossa.

Savonia on myös siirtämässä muotoilun, tekniikan ja hyvinvoinnin alojen kampukset yhteiseen OIS-tilaan tukeakseen sitä kautta opiskelijoiden vuorovaikutusta ja yhteistyötä.

Tulevaisuuden asuntolassa OIS - tilat olisivat myös toimivia, koska asuntolan rennommassa, kotoisessa ympäristössä opiskelijoiden olisi vielä helpompi luoda kontakteja, viettää vapaa-aikaa yhdessä, tehdä yhteistyötä. Tilassa tapahtuva yhteistoiminta voisi luoda luonnollista vuorovaikutusta eri alojen opiskelijoiden välillä (esimerkiksi pelaaminen, kokkaaminen yhdessä) ja sitä kautta auttaa näkemään asioita eri näkökulmasta.

Luovuus ei synnytty tyhjästä, vaan on aina sidoksissa ympäröivän todellisuuteen ja kontekstiin (Liikanen 2001, 29). Luovuutta edistävän tilan tärkein suunnittelun lähtökohta on stressittömyyden saavuttaminen. (Tukiainen 2010, 26, 53.) Luova tila on rento ja viihtyisä. Viihtyminen fyysisessä ympäristössä on ratkaisevaa terveydellemme, mikä on havaittu myös lääketieteellisissä tutkimuksissa. (Ruohonen 2001, 49.)

Anna Nuutinen käyttää "hiljainen tieto" termiä, joka on sukua intuitiiviselle tiedolle, se pohjautuu yksilön toimintaan, ihanteisiin, arvoihin ja tunteisiin. Se siirtyy henkilöstä toiseen, muodostuu ihmisten välillä täysin ilman eksplikointia. Ryhmien luovuutta tukeva tila on luonnollisesti sellainen, joka tukee optimaalisesti hiljaisen tiedon siirtymistä ryhmän sisällä. Tyypillisesti hiljaista tietoa jaetaan kasvotusten, esimerkiksi ns. käytäväkeskusteluissa. (Tukiainen 2010, 44)

Applen entinen toimitusjohtaja Steve Jobs vannoi kasvokkain kohtaamisen voimaan. Walter Isaacson kirjoittaa Harvard Business Review -julkaisussa Jobsin tavoitteesta rakentaa Pixar-animaatiostudion rakennuksesta spontaaneja kohtaamisia ja luovuutta edistävä paikkoja. Tuloksena oli rakennus, jonka keskellä oli iso avoin tila, valoisa atrium (Kuva12). Atriumiin johtivat kaikki käytävät ja pääovet, siellä oli myös ruokala ja sitä kautta ihmiset. Rakennuksen ideana oli saada ihmiset keskustelemaan sellaisten ihmisten kanssa, joita he eivät muuten tapaisi. Työympäristö toi yhteen tietokonenörtin ja sarjakuvapiirtäjän. Kun ihmiset törmäsivät toisiinsa, ottavat katsekontaktin ja pysähtyvät, ongelmien parhaat ratkaisut löytyvät. Pixar näytti, että ympäristö ei ole vain merkityksetön kulissi. Fyysiset tilat ohjaavat käyttäytymistämme, vaikuttavat ajatteluun ja rakentavat tapamme tehdä työtä. Tietotyö on luonteeltaan yhteisöllistä. Kun fyysinen ympäristö tukee yhteisöllisyyden tuntua ja edistää kohtaamisia, rakennetaan hyvinvointia ja luovuutta edistävää työkuiluttuuria. (Perttuli, 2012)

Samaa ajatusta käytti esimerkiksi arkkitehtitoimisto Gullsten-Inkinen, joka suunnitteli vuonna 2008 mediatalon Satakunnan Kansan uudet toimitilat Porin puuvillatehtaaseen. Väliseinät purettiin ja tilalle luotiin avonainen tilakokonaisuus, jonne sijoitettiin eri toiminnot. Kahden kerroksen väliin rakennettiin portaikko, jossa ihmiset väistämättä joutuvat toiseensa. (Tukiainen 2010, 47.)

Tilasuunnittelun avulla voidaan ohjata myös asuntolassa tapahtuvaa liikennettä ja aiheuttaa enemmän satunnaisia kohtaamisia asukkaiden välillä. Tämä myös tekee mahdolliseksi välimaastojen syntymistä.

Kuva 12. Pixar- studio atrium

6.3 Vuorovaikutuksen lisääminen OIS tiloissa

Ihmiset käyttäytyvät eri tavoin eri ympäristössä (Haverinen ym. 1994, 12). Yhteisten tilojen haasteena onkin se, että ne jäävät usein käyttämättömänä, siksi suunnittelijan on asettava tavoitteekseen vuorovaikutuksen tukemisen opiskelija-asumisessa (Hirvonen, 2008). Tilat pitää suunnitella sellaiseksi, että niihin uskaltaa tulla ja on mukava olla. Proksemiikan mukaan, julkisten tilojen on oltava tilaavia ja avaria - näin käyttäjillä on mahdollisuus itse säädellä omia reviirirajoja.

Esimerkiksi 1950-luvulla, jossain odotussaleissa ja katukahviloissa kalusteet oli sijoitettu tiiviiseen riviin ja tällöin estivät luontevan etäisyyden valinnan, tilajärjestelyt olivat ihmisiä sosiaalisesti loitontavia. Joissakin paikoissa ihmiset istuivat väljästi vierekkäin tai vastapäätä toisiaan, jolloin kalustejärjestelyt tukivat vuorovaikutusta - ne olivat sosiaalisesti yhdistäviä. (Aura ym. 1997, 140.)

Myös Sommer (1969) selvitti psykologisesta ja arkkitehtuurisesta näkökulmasta tarkasteltuna ihmisen henkilökohtaisen tilan merkitystä erilaisten ympäristöjen, esimerkiksi sairaalan vuodeosaston suunnitteluun. Tutkimuksen tulosten avulla sairaalan vuodeosaston yleisistä tiloista saatiin potilaiden välistä vuorovaikutusta merkittävästi tukeva. Huonekalujen uudelleen järjestämisen avulla potilaiden välinen sosiaalinen kanssakäyminen lisääntyi. (Rosqvist, 2003)

Kulkureitit muodostuvat kalusteiden sijoittelun mukaan ja intiimejä tiloja saadaan aikaan muodostamalla looseja sermeillä. Kalusteiden ryhmittelyllä voidaan tukea työskentelyä ja sosiaalista kanssakäymistä tilankäyttäjien välillä. Sijoittamalla tuolit ryhmiin ohjataan ihmiset yhteen, kun taas jos tuolit sijoitetaan erilleen toisistaan, sosiaalinen kanssakäyminen vaikeutuu. (Murtola 2011, 35.)

Eli kalusteiden sommittelulla voidaan ohjailla tilan käyttäjiä. Brittiläinen psykiatri Humphrey Osmon (1917 – 2004) alkoi tutkia ympäristövaikutuksia potilaiden mielisairauteen vuonna 1957. Tutkimuksen lopussa hän erotteli kaksi tilajärjestyksen suurta ryhmää: seurapakoiset tilat (sociofugal spaces) ja seurahakuiset tilat (sociopetal spaces). Seurapakoinen tila (gridlike) pyrkii pitämään ihmiset erilleen ja vähentää niiden välistä viestintää ja seurahakuinen tila (radial) juuri päinvastoin, yhdistää ihmisiä ja edistää vuorovaikutusta. (Sociofugal vs Sociopetal Space, 2008)

Kuva 13. Sociofugal space

Kun tuolit järjestetään pyöreään pöydän ympärille, jokainen istuja kokee olevansa samanarvoinen (Murtola 2011, 35). On myös tutkittu, että oman reviirin pitämisen kannalta nojatuoli on istumiseen mukavampi kuin sohva (Liikanen 2001, 12).

Julkisissa tiloissa pitää myös olla paikka, jossa voi olla ihan yksin hiljaa (Liikanen 2001, 12). Esimerkiksi alapuolella olevan kuvan istumistoratkaisu mahdollistaa ihmisten vuorovaikutusta, sekä tarjoaa paikkoja yksin olemiseen. (Sociofugal and Sociopetal)

Voidaan todeta, että julkisen tilan laajentaminen auttaa asukkaat tulemaan paremmin toimeen keskenään ja seurauksena ennakkoluulot ja pelotkin voivat vähentyä. (Julkisen tilan avoimuus, 2013)

Totta kai pelkillä fyysisillä ratkaisuilla ei pystytä täysin takaamaan sitä, että ihmiset tulisivat helpommin toimeen yhdessä, mutta niillä voidaan ainakin luoda hyviä edellytyksiä sosiaalisen vuorovaikutuksen lisäämiseen.

Kuva 14. Sociopetal space

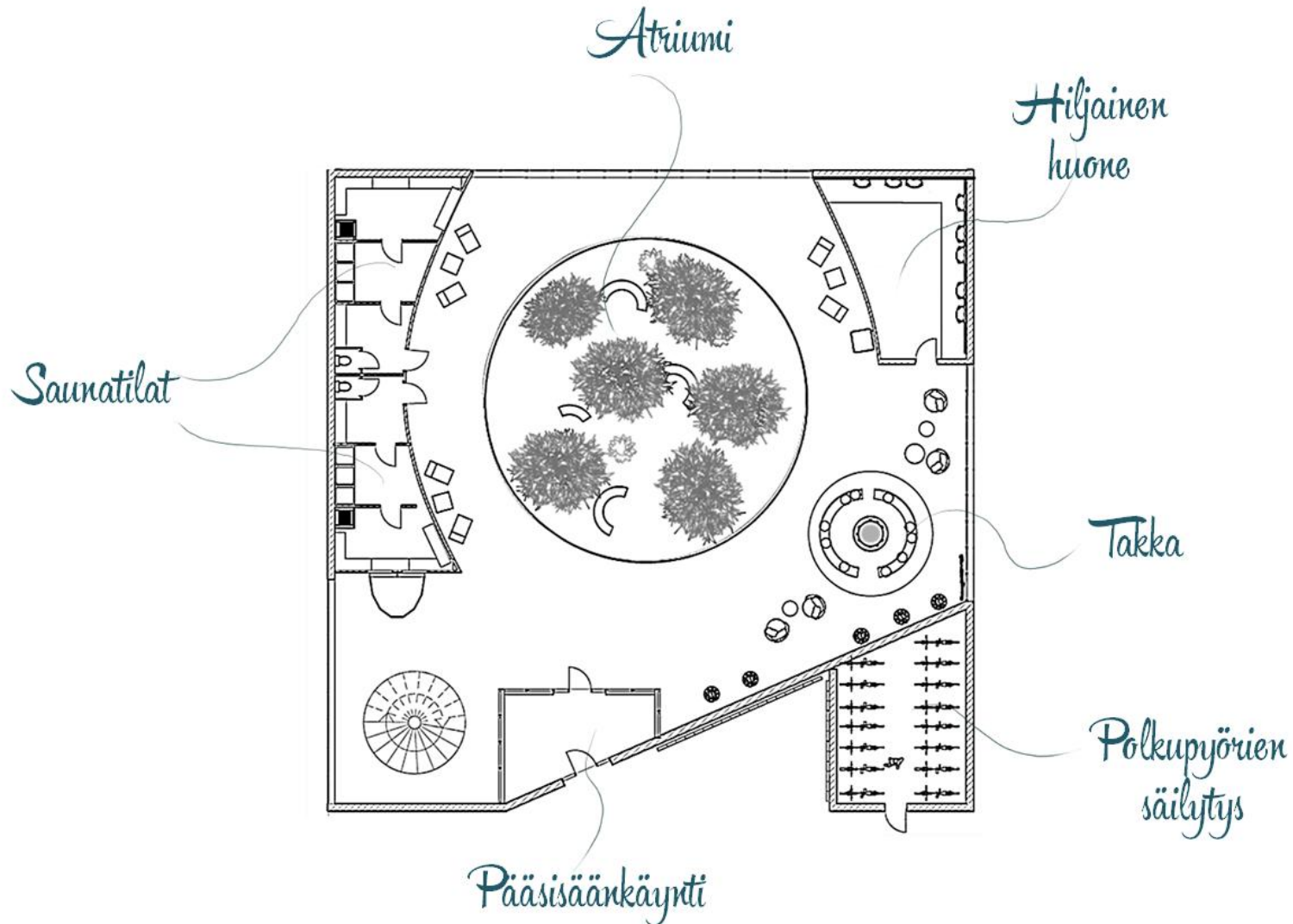

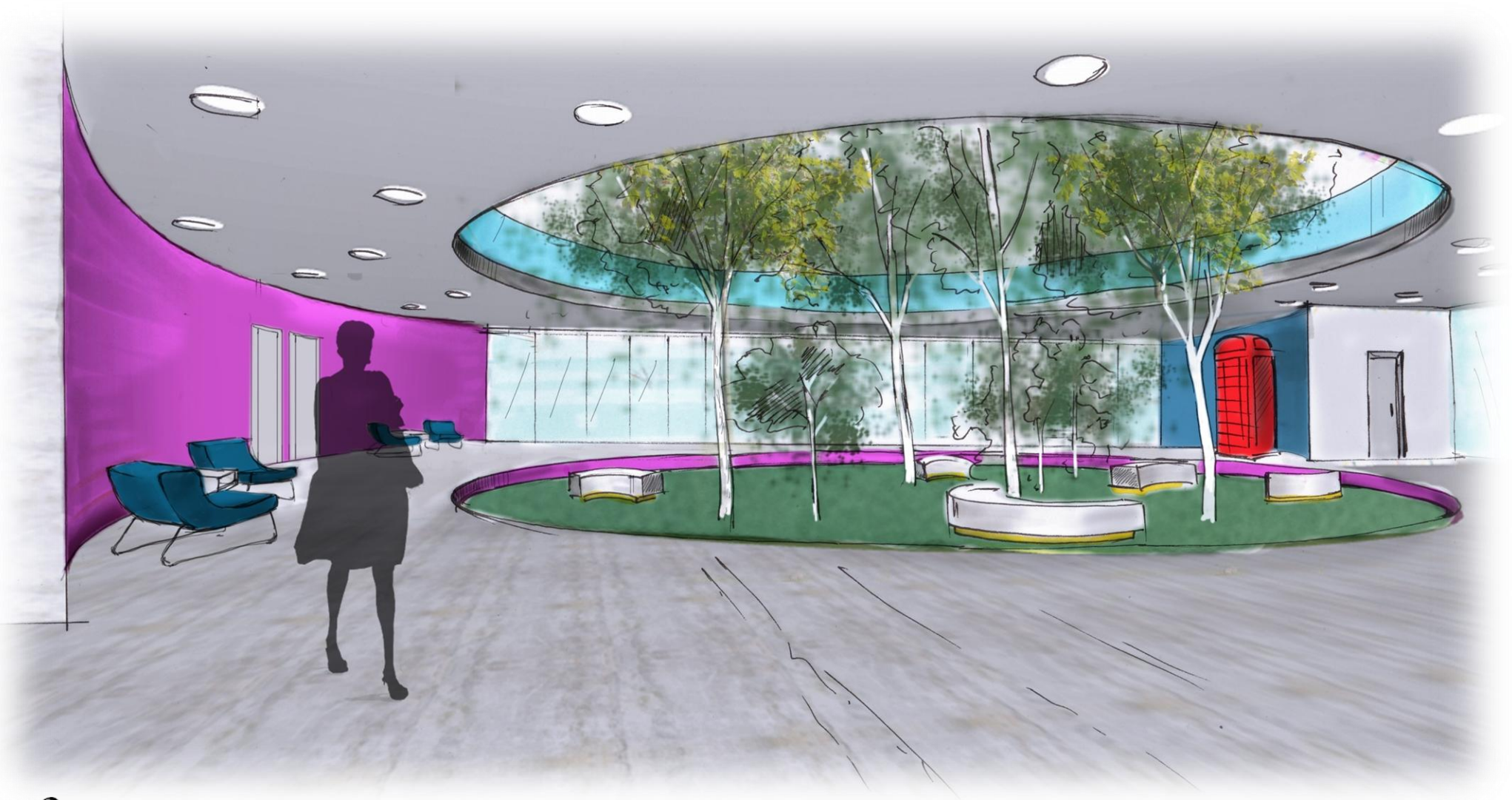
Kuva 15.

6.4 Tilojen suunnittelu

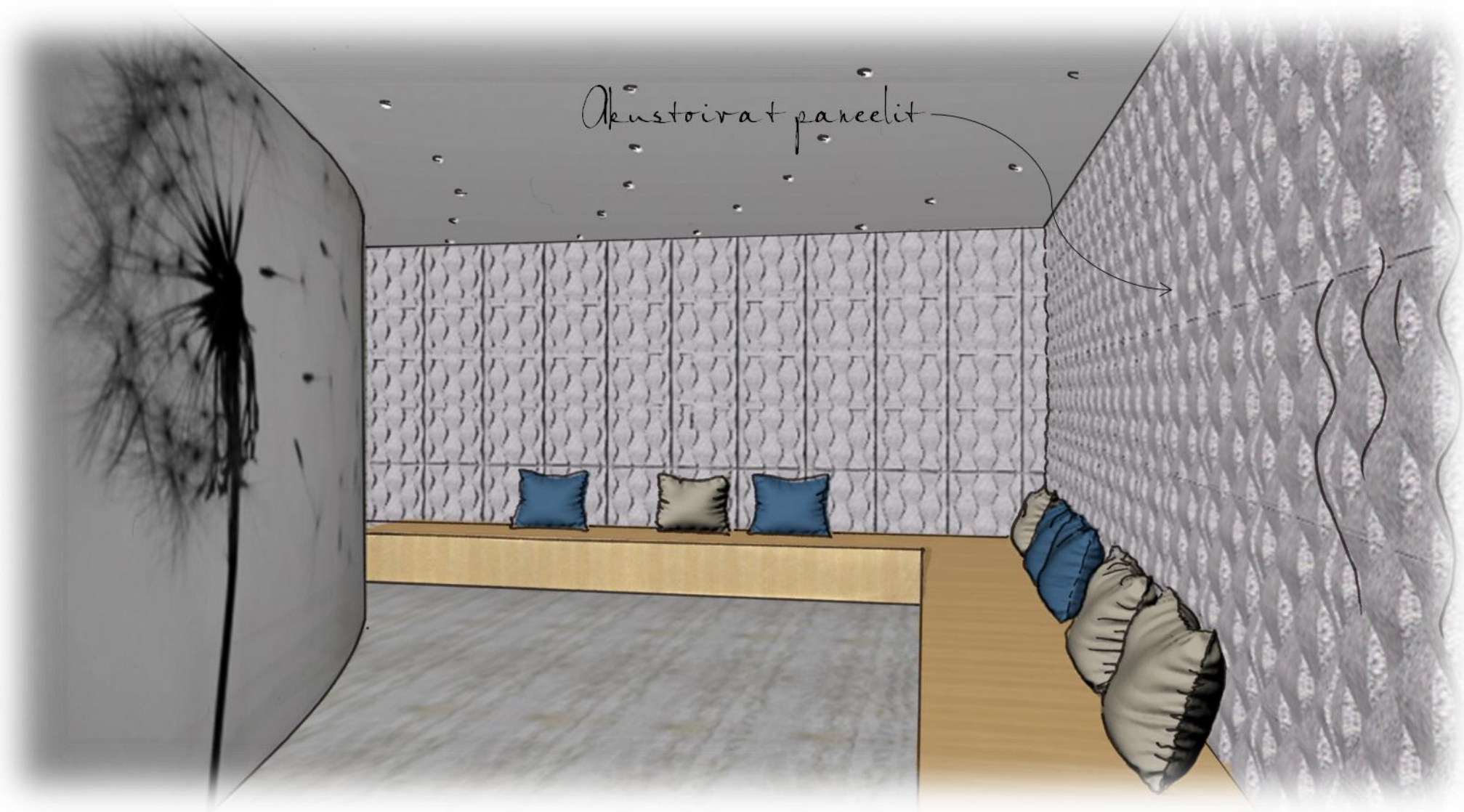
Relax!

Kun opiskelija tulee sisään heti ensimmäisessä kerroksessa hän tuntee olevansa rentouttavassa ympäristössä: sieltä löytyvät saunatilat, hiljainen huone, takka sekä atrium. Nämä rentoutumispaikat eräänlaisina "kohtauspaikkoina" takaavat mahdollisuuden keskinäisiin kontakteihin, ajatusten vaihtoon ja siten uusien potentiaalisten ideoiden syntyyn (Tukiainen 2010, 57).

Atrium

Hiljainen huone

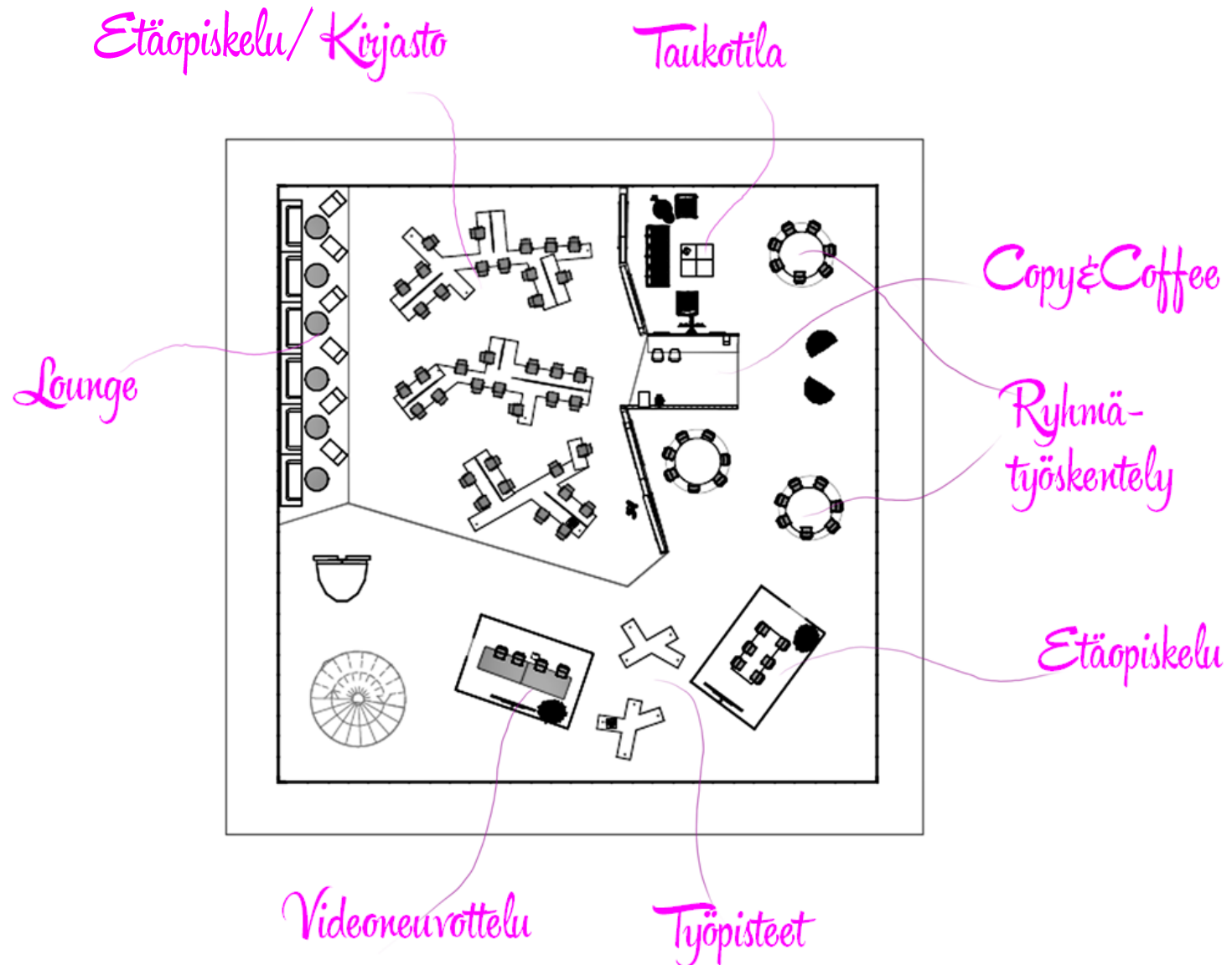
Puhelinkoppi

Takka

Kokoontumistilat

Work!

Työskentelykerrokselle suunnittelin kirjaston, etäopiskelu-, ryhmätyöskentely-, ja videoneuvottelutiloja. Työskentelytiloissa käytin paljon läpinäkyviä pintoja, jolloin saadaan luotua avoimuuden vaikutelma, jossa luova yhteisöllisyys voisi parhaalla mahdollisella tavalla toteutua. Ilman avoimuutta uusia ajatuksia on oikeastaan mahdotonta synnyttää. (Tukiainen 2010, 58-98.)

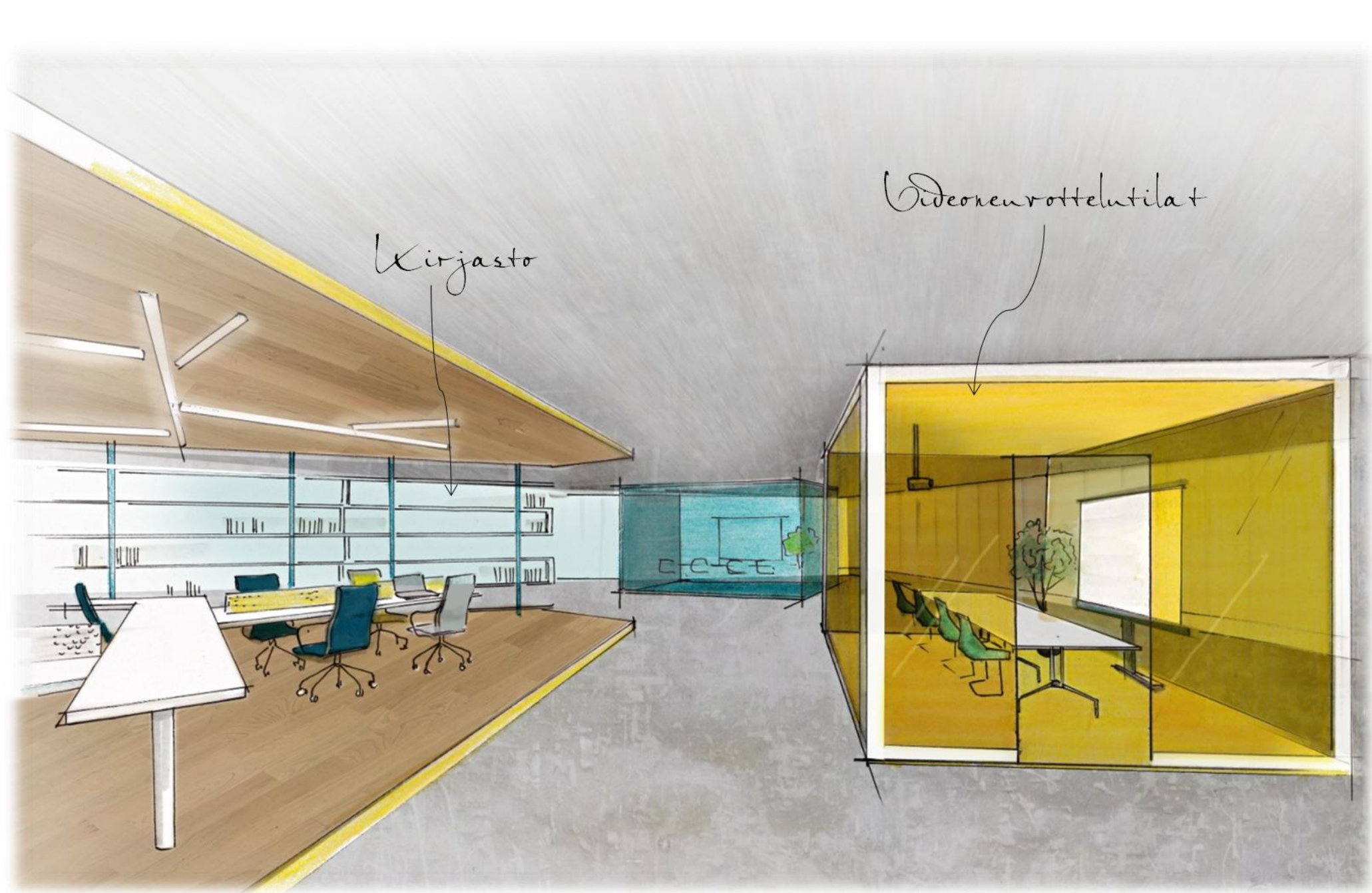
Työskentelypisteillä on isot valaisimet, jotka myös luovat oman äänimaailman.

Kirjaston puolella löytyy pehmeä lounge-alue, ja pöytien muoto ja sijoittelu mahdollistavat sekä yksin että ryhmässä työskentelemisen.

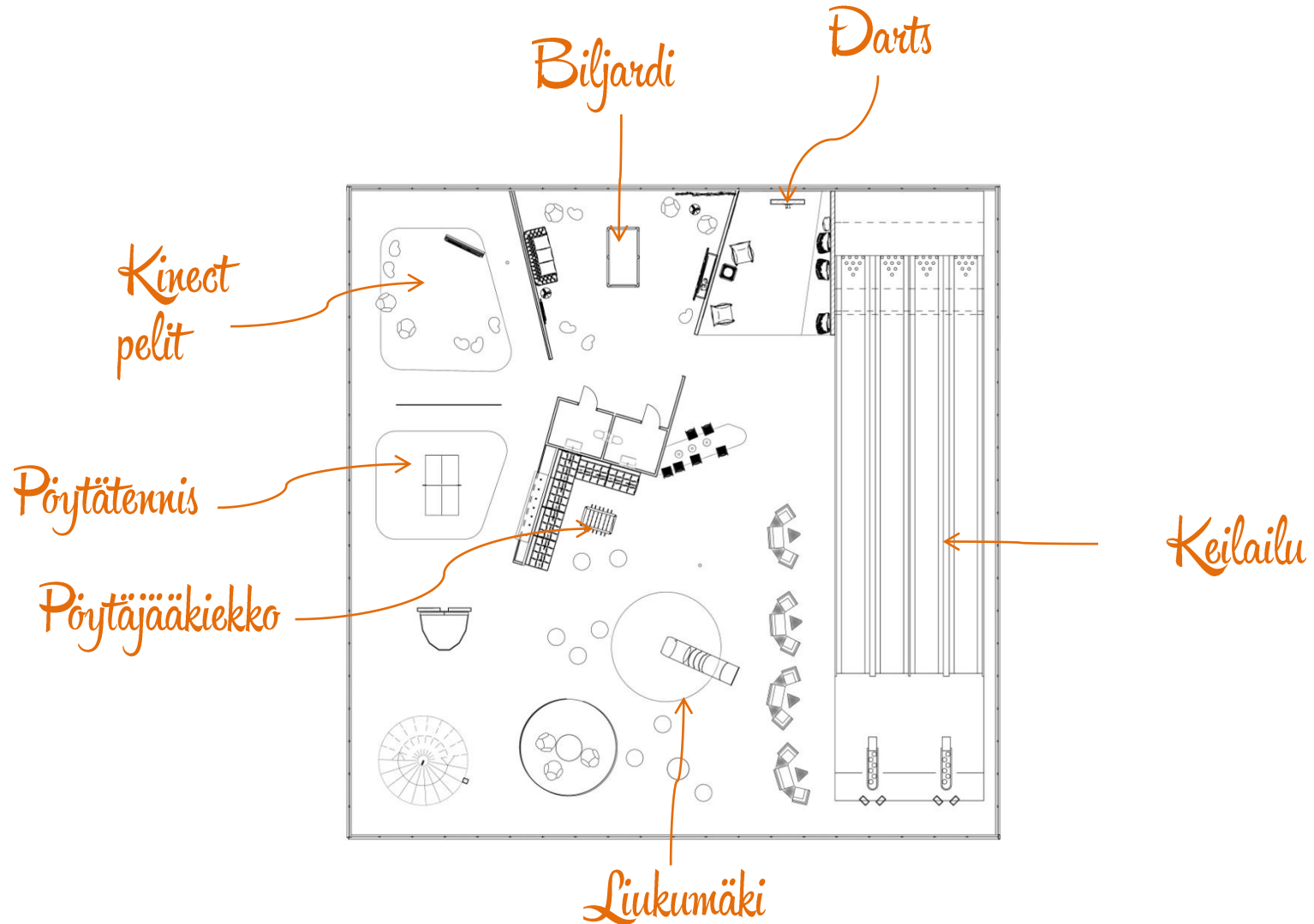

Lupinurkkaus

Play!

Tiloissa pitää olla myös mahdollisuus liikkumiseen. Molekyylibiologin John J. Medinan tutkimukset osoittavat, että urheilu kiihdyttää veren pääsyä tiettyihin aivojen osiin ja sitä kautta stimuloi oppimista. Urheilusuorituksen jälkeen ihminen oppii peräti 20 % nopeammin kuin istuttuaan paikoillaan. Tästä syystä luovuutta edistävässä tilassa tulisi olla paljon liikkumista edistäviä elementtejä. (Tukiainen 2010, 57.)

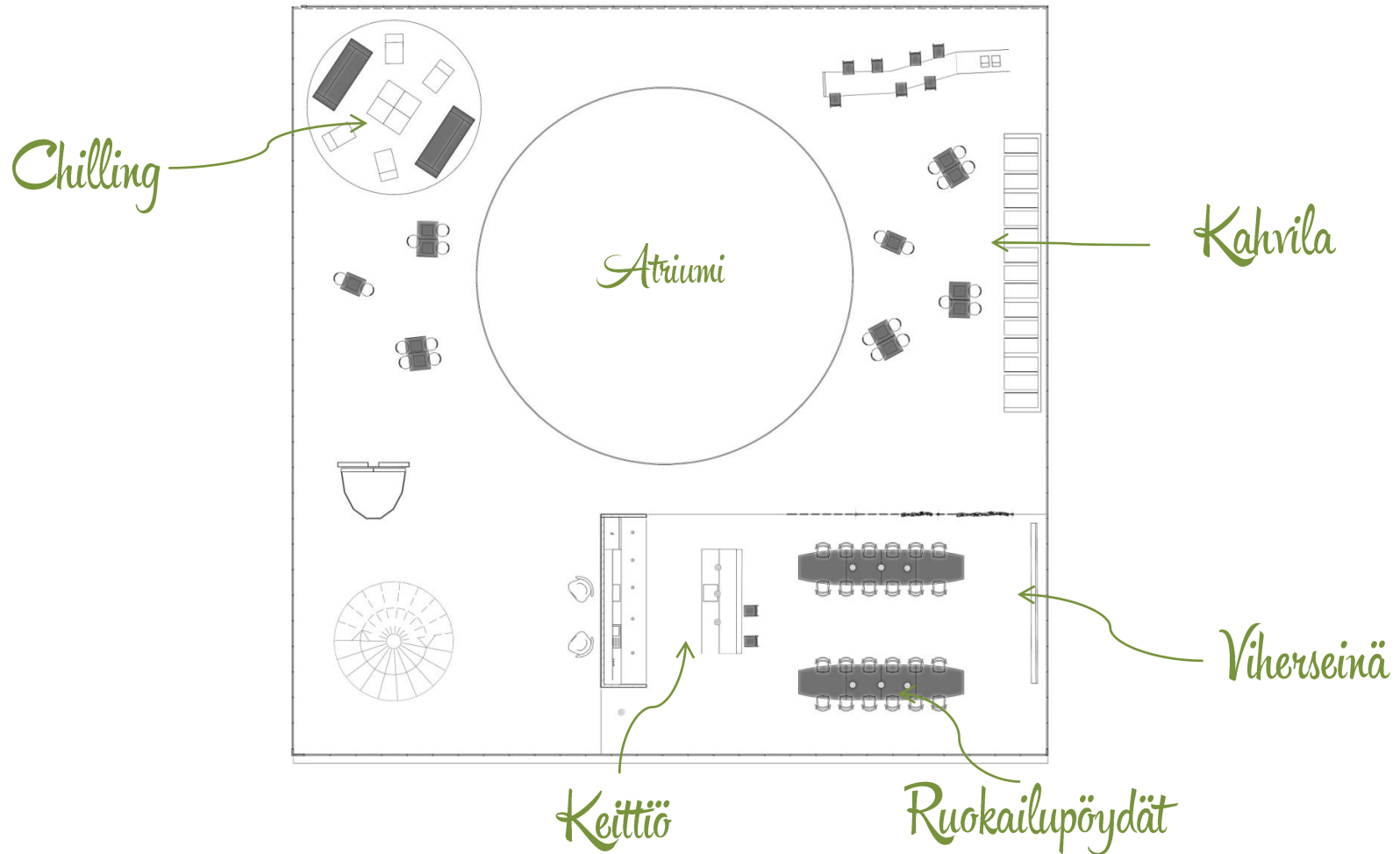
Biljardihnone

Luovuutta edistävissä tiloissa pitää olla mahdollisuus leikkisyyteen.

Eat!

Keittiö on asuntolan sydän, koska yleensä keittiössä ihmiset viettävät paljon aikaa yhdessä, myös kokkaamisesta on tullut trendi. Esimerkiksi yhteinen ruokapöytä on monien luovien toimistotilojen fokuksipiste. Pöydän avulla yhteiset ateriat muodostuvat rituaaleiksi, joiden aikana tapahtuva ajatustenvaihto voi parhaimmillaan tukea luovia prosesseja (Tukiainen 2010, 87).

Viherseinä

Otin myös huomioon opiskelijoiden toiveet yrttien kasvattamisesta asuintalon sisätiloissa. Ruokailutilaan suunnittelin viherseinän, jossa voidaan kasvattaa salaatteja, yrttejä jne. Viherseinällä on käytännöllinen tarkoitus, sekä stressiä vähentävä vaikutus.

Kahvila

Kahvila voi tarjota tilaisuuden samanaikaisesti yksin- ja yhdessäoloon. Hetki kahvilassa tarjoaa tilan keskittymiselle. 1800-luvun pariisilaiset kahvilat olivat sekä modernin vallankumouksen että vapaa-ajan vieton keskeisiä paikkoja. Yhtä lailla lontoolaiset kahvihuoneet (coffee houses) olivat kirjallisten ja poliittisten piirien suosimia avoimia keskustelutiloja. (Sarantola-Weiss 1999, 90-96.) "Vanha totuushan on, että isot päätökset tehdään nykyään kahvihuoneessa, jonne tullaan tapaamaan kollegoja, vaihtamaan kokemuksia, ideoimaan ja juttelemaan", sanoo markkinointijohtaja Reijo Päärni NCC Property Development Oy:stä. (Törmänen, 2005)

7 Päätäntä

Opinnäytetyön tekeminen oli itselleni hyödyllistä: olen tutustunut laajaan lähdeaineistoon ja kehittänyt ammattitaitoani työprosessin aikana. Haasteeksi muodostui aiheen rajaaminen johtuen siitä, että asuntola pitää sisällään niin monta eri tekijää, joita pitäisi ottaa huomioon. Olen lopulta tyytyväinen lopputulokseen ja mielestäni työn alussa määrittelemäni tavoitteet on saavutettu. Onnistuin pohtimaan tekijöitä, jotka vaikuttavat luovan asuntolan suunnitteluun. Käytin keräämäni lähdeaineisto hyväksi ja sitä kautta osasin visioida lähitulevaisuuden opiskelija-asuntolan.

Koska puhutaan asuntolan konseptista, en ole tarkoituksella lähestynyt suunnittelua toteutuskelpoisuuden tai budjetin näkökulmasta, koska nämä aina asettavat omia rajoituksiaan. Vaan halusin esittää sitä, että opiskelijän koti voisi muuttua toiseksi, ja se muutos olisi itse asiassa tarpeellinen jo tänä päivänä.

Opiskelu on yksi tärkeimmistä elämämme vaiheista. Se on ihmisten alusta tulevaisuutta varten, joka vaikuttaa opiskelijan persoonaan muotoutumiseen, auttaa rakentamaan verkostoja ja antamaan valmiudet työelämään. Vaikka opiskelija-asuntola on väliaikainen koti, pidän sitä erittäin tärkeänä, koska fyysisellä ympäristöllä on niin suuri vaikutus elämämme ja myös nuorten kasvatukseen. Selvä asiahan on, että hyvän yhteiskunnan perusta on hyvä koti (Saarikangas 2002, 59).

Lähteet

Painetut:

- Aura, Seppo; Horelli, Liisa; Korpela Kalevi (1997). Ympäristöpsykologian perusteet. Porvoo; Helsinki; Juva: WSOY
- Haverinen, Riitta; Kopomaa, Timo; Sammaljärvi, Esko; Tapaninen, Annikka (1994). Hyvä elinympäristö haasteena. Jyväskylä: Gummerius Kirjapaino Oy
- Johansson, Frans (2005). Medici-ilmiö. Huippuoivalluksia alojen välimaastossa. Jyväskylä: Gummerius Kirjapaino Oy
- Kaplan, R., Kaplan, S. & Ryan, R.L. (1998). With People in mind: design and management of everyday nature. 3. painos, Washington: Island press
- Liikanen, Hanna-Liisa (2001). Hyvän asumisen ja elämisen elementit. Helsinki : Ympäristöministeriö
- Norvasuo, Markku (2008). Asuttaisiinko toisin : kaupunkiasumisen uusia konsepteja kartoittamassa. Espoo : Teknillinen korkeakoulu
- Rihlana, Seppo (1983). Arkkitehtuurilastuja. Tampere : Tammertekniikka
- Rihlana, Seppo (1990). Värit ja valot sisätiloissa : käytännön väripsykologiaa. Tampere: Paino-Team Oy
- Saarikangas, Kirsi (2002). Asunnon muodonmuutokisa. Helsinki : Vammalan kirjapaino Oy
- Sarantola-Weiss, Minna (1999). Yhteiset olohuoneet: näkökulmia suomalaiseen sisustusarkkitehtuuriin 1949 - 1999. Helsinki: Otava
- Strassoldo, Raimondo (1993). Tilan sosiaalinen rakenne. Tampere : Tampereen teknillinen korkeakoulu
- Tarssanen, Sanna (2007). Elämystuottajan käsikirja. Rovaniemi : Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus
- Tekes (2011). Käyttäjälähtöiset tilat. Uutta ajattelua tilojen suunnitteluun. Helsinki: Kirjapaino Markprint Oy
- Tukiainen, Maaretta (2010). Luova tila : tulevaisuuden työpaikka. Helsinki: Rakennustieto

Sähköiset:

Ambient design luo tilaan tunnelmaa, 2010 [viitattu 2013-09-24]. Saatavissa:

<http://www.vuosiseminaari.fi/uploads/news/id29/Ambient%20design%20luo%20tilaan%20tunnelmaa.pdf>

Crossdesign, uusi näkökulma suunnitteluun. Artikkelit [viitattu 2013-10-20]. Saatavissa: [http://www.m-](http://www.m-cult.net/mediumi/article.html?articleId=40&page=2)

[cult.net/mediumi/article.html?articleId=40&page=2](http://www.m-cult.net/mediumi/article.html?articleId=40&page=2)

Elämys. Leo (2009) Verkkosivu. [viitattu 2013-09-24]. Saatavissa: <http://www.leofinland.fi/index.php?name=Content&nodeIDX=166>

Hirvonen, Sari (2008) Yhdessä yksin. [viitattu 2013-09-14]. Saatavissa: http://www.rakennustieto.fi/lehdet/ry/index/lehti/P_35.html

Julkisen tilan avoimuus [viitattu 2013-09-24]. Saatavissa: <http://www.turvallinenkaupunki.fi/turvallisuusteemat/sosiaalisesti-turvallinen-elinymparisto/suunnittelun-suuntaviivoja/kaikille-avoin-kaupunki/julkisen-tilan-avoimuus#ylos>

Kuusisto, Risto 2009. Wau-arkkitehtuuri pyrkii luomaan hätkähdyttäviä maamerkkejä. Artikkelit. [viitattu 2013-10-11]. Saatavissa:

<http://yle.fi/vintti/yle.fi/priima/node/480.html>

Kysely: Joka kolmannen opiskelijan vaikea löytää asuntoa [viitattu 2013-09-11]. Saatavissa:

https://www.lyyra.fi/lyyranews.php?user=lyyrainfo&lyyranews_id=140

Lehtinen, Sari 2013-02-28 Lappeenranta tarvitsee wau-arkkitehtuuria. Yle uutiset [viitattu 2013-09-09]. Saatavissa:

http://yle.fi/uutiset/lappeenranta_tarvitsee_wau-arkkitehtuuria/6515937

Lehtinen, Sari 2013-02-28 WAU-arkkitehtuurin tuloon ei uskota. Yle uutiset [viitattu 2013-10-15]. Saatavissa: [http://yle.fi/uutiset/wau-](http://yle.fi/uutiset/wau-arkkitehtuurin_tuloon_ei_uskota/6518339)

[arkkitehtuurin_tuloon_ei_uskota/6518339](http://yle.fi/uutiset/wau-arkkitehtuurin_tuloon_ei_uskota/6518339)

Rinne, Raila 2012. Mieluisia mielikuvia. Opettaja-lehti [viitattu 2013-09-21]. Saatavissa:

http://www.opettaja.fi/pls/portal/docs/PAGE/OPETTAJALEHTI_EPAPER_PG/2012_17/169201.htm

Muova 2007. Luovat menetelmät innovaatiotoiminnassa [viitattu 2013-11-13]. Saatavissa:

http://www.muova.fi/documents/key20130424192113/Raportit%20ja%20julkaisut/Luovat_menetelmät_innovaatiotoiminnassa_2007.pdf

Nousiainen, Marja. Oppiminen uusiksi ja koulut nykyaikaan, 03.06.2013 [viitattu 2013-10-11]. Saatavissa:

<http://www.aka.fi/fi/T/Tiede-uutiset2/Tieteen-ajankohtaisuuksia/Oppiminen-uusiksi-ja-koulut-nykyaikaan/>

Perttuli, Pauliina, 25.5.2012 Innostaako työtilasi uusiin oivalluksiin? [viitattu 2013-10-15]. Saatavissa: http://puheenvuoro.blogspot.fi/2012_05_01_archive.html

Sociofugal and Sociopetal. Officeinteriorsblog [verkkosivusto]. [viitattu 2013-10-01]. Saatavissa: <http://officeinteriorsblog.wordpress.com/concepts/sociofugal-and-sociopetal/>

Sociofugal vs Sociopetal Space. 9.2. 2008. Artikkeili [viitattu 2013-09-15]. Saatavissa: <http://designforservice.wordpress.com/2008/02/09/sociofugal-and-sociopetal-space/>

Törmänen, Eeva, 10.11.2005. Teema - Rakentaminen: Toimisto muuttuu kohtaamispaikaksi. Artikkeili [viitattu 2013-09-24]. Saatavissa: <http://www.tekniikkatalous.fi/rakennus/teema++rakentaminen+toimisto+muuttuu+kohtaamispaikaksi/a27492>

Opinnäytetyöt:

Horelli-Kukkonen, Liisa (1993). Asunto psykologisena ympäristönä : asujan ja asunnon vuorovaikutusta koskeva tutkimus pientalojen itsesuunnittelukokeilun valossa. Espoo : Teknillinen korkeakoulu, arkkitehtiosasto. Väitöskirja

Murtola, Siiri. (2011) HYVÄtyö : Työtilasuunnittelua ambient designin keinoin. Savonia-ammattikorkeakoulu. Muotoilun koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [viitattu 2013-09-28]. Saatavissa: <http://publications.theseus.fi/handle/10024/26274>

Rasi, Martina & Saarela, Annukka (2011). Virtuaalisen opetustilan suunnittelu ja toteutus Second Lifessä. Laurea-ammattikorkeakoulu. Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [viitattu 2013-10-28]. Saatavissa: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/34040/ONT_Rasi_Saarela.pdf?sequence=1

Rosqvist, Eerika (2003). Potilaiden kokemukset henkilökohtaisesta tilastaan ja sen säilymisestä sisätautien vuodeosastoilla. Gradu. Lääketieteellinen tiedekunta, Hoitotiede, Oulun yliopisto [viitattu 2013-09-20]. Saatavissa: <http://herkules.oulu.fi/isbn9514269608/html/index.html>

Kauppinen, Johanna (2009). Väri- ja pintamateriaalikonseptit opiskelija-asuntoihin. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Muotoilun koulutusohjelma / Kaluste- ja sisustussuunnittelu. Opinnäytetyö. [viitattu 2013-10-10]. Saatavissa: <http://publications.theseus.fi/handle/10024/5942>

Kuvalähteet:

Kuva 1. Kollaasi [Viitattu 2013-10-11]. Saatavissa:

- <http://watermarked.cutcaster.com/cutcaster-photo-100372426-Students-working-on-project-in-classroom.jpg>
- <http://freelancefolder.com/wp-content/uploads/relax.jpg>
- http://www.menaiset.fi/files/images/articles/16118/1350895851_620x0_sport_juoksuaskel_shutter.jpg
- <http://us.123rf.com/400wm/400/400/imagedb/imagedb1108/imagedb110805258/10168866-two-university-students-playing-leapfrog.jpg>
- <http://nyoobserver.files.wordpress.com/2012/02/sleeping1.jpg>
- <http://frederickcountymd.gov/images/pages/N2857/Cooking3.png>

Kuva 2. Edward T. Hallin kaava [Viitattu 2013-09-10]. Saatavissa: http://en.wikipedia.org/wiki/Personal_space

Kuva 3. Asuntolan ensimmäiset ideat ja luonnokset. Alexandra Shalaeva

Kuva 4 . VM-huset asuntola [Viitattu 2013-10-10]. Saatavissa: https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSXbSjtJSQR_SjjncAeU0tKEElizx7kUYRMXfyVo0w4YPH5n_mV

Kuva 5. Kiasma [Viitattu 2013-10-11]. Saatavissa: http://img.mtv3.fi/mn_kuvat/mtv3/etusivu/2013/09/1740961.jpg

Kuva 6. Kampin kappeli [Viitattu 1 2013-09-09]. Saatavissa: <http://nonsensopedia.files.wordpress.com/2012/07/kampin-kappeli.jpg>

Kuva 7. Sanomatalo [Viitattu 2013-09-11]. Saatavissa: http://www.vastavalo.fi/albums/userpics/11077/normal_Sanomatalo_9740.jpg

Kuva 8. Asuntolan sijainti. Tietoavaruus-projekti

Kuva 9. Asuntolan arkkitehtuuri. Alexandra Shalaeva

Kuva 10. Väripaletti [Viitattu 2013-10-11]. Saatavissa: vk.com/cgraphics

Kuva 11. Elämxsellinen tila. Alexandra Shalaeva

Kuva 12. Pixar studion atrium [Viitattu 2013-10-18]. Saatavissa: <http://officesnapshots.com/2012/07/16/pixar-headquarters-and-the-legacy-of-steve-jobs/>

Kuva 13. Sociofugal space [Viitattu 2013-10-11]. Saatavissa: <http://blog.smow.com/wp-content/uploads/2010/02/airline-airport-seating-from-vitra.jpg>

Kuva 14, 15. Sociopetal space. [Viitattu 2013-10-17]. Saatavissa: <http://designforservice.wordpress.com/2008/02/09/sociofugal-and-sociopetal-space/>

Audiovisuaaliset:

Asumisen tulevaisuus. NCC ja 15/30 Research, 2012. Video. [viitattu 2013-09-13]. Saatavissa: <http://www.youtube.com/watch?v=hkiymOzdVw>

Lonka, Kirsti 2010-05-23. TEDx Helsinki II - Kuilu? Video. [viitattu 2013-10-11]. Saatavissa: http://www.youtube.com/watch?v=FYQly03W_Ik

Zaarchitect. Hill project. Video. [viitattu 2013-09-15]. Saatavissa: <http://vimeo.com/17727990>